

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11

ปริญญานิพนธ์
ของ
นางสาวพิริยาพร สุวรรณไครย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวพิริยาพร สุวรรณไครย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา
ตุลาคม 2547

พิริยาพร สุวรรณไตรย์. (2547). ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอก
ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญา
ณินพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรณ สิริแพทย์พิสุทธิ์ และ อาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน และเปรียบเทียบในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2546 จำนวน 109 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของ เชฟเฟ่

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีเพศ แตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง
3. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีอายุ แตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง
4. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง
5. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีอายุในการทำงาน แตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง
6. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเตรียมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการดำเนินการสอนและด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเตรียมการสอนและด้านการดำเนินการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

TEACHER' PROBLEM ON STUDENT-CENTERED BY THE TEACHER OF
ACCOUNTING THE VOCATIONAL OF DIPLOMA IN REGION 11

AN ABSTRACT

BY

MISS PIRIYAPORN SUWANATRAI

Presented in partial fulfillment of requirements

For the Master of Education degree in Business Education

At Srinakharinwirot University

October 2004

Piriyaporn Suwanatrai. (2004.) *Teacher' Problem on student – Centered by the Teacher of Accounting the Vocational of Diploma in Region 11*. Master Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor : Assoc. Prof.Supapat Siripatpisut, Mr.Sittakorn Choosup

The purpose of this research was to study Teacher' Problem on student – Centered by the Teacher of Accounting the Vocational of Diploma in region 11 in three aspects ; which were preparation, procedure and evaluation, and compare these problems of learning and teaching management focusing on student – centered by the teacher of accounting the vocational of diploma in region 11 to the following variables : sex, age, degree, experience, status and size of school.

The sample used in this research were 109 teacher of accounting subject of Teacher' Problem on student – centered by the Teacher of accounting the vocational of diploma in region 11 in semester of 2003 academic years. The instrument used for collecting data was questionnaire of problems to learning and teaching management focusing on student – centered with was reliability equal 0.92. Statistics used to analyzed the data were mean, standard deviation, t – test, one way analysis of variance, and scheffe' s method test.

The findings of this research were as follow :

1. The teacher of accounting have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects and each aspect at moderate level.
2. The teacher of accounting difference sex have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects and each aspect at moderate level.
3. The teacher of accounting difference age have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects and each aspect at moderate level

4. The teacher of accounting difference degree have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects and each aspect at moderate level

5. The teacher of accounting difference experience have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects and each aspect at moderate level

6. The teacher of accounting difference age have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects were statistically significant difference at .05 lever. Preparation aspect were statistically significant difference at .01 lever. But no statistically significant difference in procedure aspect and evaluation aspect.

7. The teacher of accounting difference age have problems of learning and teaching management focusing on student – centered in overall aspects were statistically significant difference at .05 lever. Preparation aspect and procedure aspect were statistically significant difference at .05 lever. But no statistically significant difference in evaluation aspect.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11

ของ

นางสาวพริยาพร สุวรรณไตรย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ สิริแพทยพิสุทธิ)

.....กรรมการ

(อาจารย์สถิตฐากร ชูทรัพย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะดา สมบัติวัฒนา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธ์ และ
อาจารย์สิฐฎากร ชูทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะดา สมบัติวัฒนาแต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และ
เป็นกำลังใจด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจ และคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่กรุณา
ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ ครู – อาจารย์ผู้สอนวิชาการบัญชีในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด
นครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้

พริยาพร สุวรรณไตรย์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมติฐานในการวิจัย.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	ที่มาและความสำคัญของการอาชีวศึกษา.....	8
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538.....	11
	การจัดการศึกษาทางการบัญชีของประเทศไทย.....	15
	การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	18
		58
	การประเมินการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	65
		65
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
		
	งานวิจัยในประเทศ	
		
	งานวิจัยต่างประเทศ	
		
3	วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	72
	ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย.....	72
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
	วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	73

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สารบัญ (ต่อ)	
บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	98
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	98
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	106
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	107
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	113
ประวัติย่อผู้วิจัย	
.....	118

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในสถาบันการศึกษา เขตการศึกษา 11...	72
2	จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน.....	79
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน	80
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียม การสอนโดยรวมและรายข้อ.....	81
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการ สอนโดยรวมและรายข้อ.....	83
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผล การสอน โดยรวมและรายด้าน.....	85
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	86
	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและราย ด้าน จำแนกตามอายุ.....	
8	ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการ	87
9		

	บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ	88
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและราย ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	89
11	ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการ บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิ การศึกษา.....	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและราย ด้านจำแนกตามอายุการทำงาน.....	91
13	ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการ บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ ในการทำงาน.....	92
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและราย ด้าน จำแนกตามสถานภาพ.....	93
15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและราย ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	94
16	ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการ บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน.....	95
17	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านเตรียมการสอน ด้วย วิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	96
18	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านดำเนินการสอน ด้วย วิธี การของเซฟเฟ่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	96
19	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในโดยรวมทุกด้านด้วยวิธี การของเซฟเฟ่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	97

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา “คน” อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2541 : 1) ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) มุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา คือ “การพัฒนาคนโดยคนและเพื่อคน” ซึ่งได้กำหนดให้เป็นแนวทางของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญคือ มุ่งให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน การเรียนการสอนมุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาจิตความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพตามจุดประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถ และทักษะพื้นฐานที่ดี เข้มแข็งพอที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัยและมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และมุ่งพัฒนาครูให้ครูมีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ (พวงรัตน์ เกษรแพทย์. 2544 : 206,217-218)

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้ปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังสาระที่กำหนดไว้ในหมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการของการศึกษาที่ว่า “การศึกษามีความสำคัญสูงสุด และมีบทบาทต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ฉะนั้นจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข” (มาตรา 8) และสาระในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (มาตรา 20) ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ(มาตรา 21) และจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดย

คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้

ทำได้ ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (มาตรา 24) (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 3)

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรม บริการ และการเกษตรที่ทันสมัย ซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังคนหรือแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนอย่างดี แต่จะสถิติในปีหนึ่ง ๆ พบว่า มีเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนหลังจบประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นจำนวนมากเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นช่างฝีมือที่ไม่ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญนัก แต่ได้รับค่าแรงต่ำ ดังนั้นการจัดการศึกษาด้านอาชีพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากศึกษาด้านอาชีพเป็นการส่งเสริมและฝึกฝนให้คนออกไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่ (มาลี ทักษะกรวงศ์. 2541 : 1)

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนระดับกลางในระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิคมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพ 5 ประเภท คือ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม วิชาชีพดังกล่าวนี้ได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นอกจากนี้ยังได้จัดการศึกษาในลักษณะของการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชนทั่วไป (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 9 – 12)

จุดหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติ เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เพื่อให้เจตคติที่ดีต่ออาชีพมีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในวิชาชีพ ที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีโดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความรักชาติสำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

กษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข(กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 3)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัญหาการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขต การศึกษา 11 เพื่อทราบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 และเป็นข้อมูลในการแก้ไข และปรับปรุงการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของ สถาบันการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัด การศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านดำเนินการ สอน และด้านการประเมินผลการสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน สถานภาพ ขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 จะทำให้ทราบถึงปัญหาของการจัดการ เรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาดังทราบเพื่อที่จะได้นำไป ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สามารถสนองความต้องการผู้สอนและผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมี ประสิทธิภาพประสิทธิผลตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ใน เขตการศึกษา 11 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอนวิชาการ บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 109 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 25 ปี

1.2.2 25 ปี – 35 ปี

1.2.1 36 ปี – 45 ปี

1.2.1 อายุ 45 ปีขึ้นไป

1.3 วุฒิการศึกษา

1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.3.2 ปริญญาตรี

1.3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อายุในการทำงาน

1.4.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.4.2 5 – 10 ปี

1.4.3 มากกว่า 10 ปี

1.5 สถานภาพ

1.5.1 โสด

1.5.2 สมรส และ หย่าร้าง

1.6 ขนาดของโรงเรียน

1.6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักศึกษาไม่เกิน 499 คน

1.6.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักศึกษา 500 ถึง 1,499 คน

1.6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 1,500 คน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 3 ด้าน

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน

2. ปัญหาการดำเนินการสอน

3. ปัญหาการประเมินผลการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** หมายถึง สภาพที่เป็นอุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมของผู้เรียน ดำเนินไปด้วยความไม่ราบรื่น ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่บรรลุวัตถุประสงค์ โดยแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการเตรียมการสอน หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีผลต่อการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ เอกสาร ตำรา ด้านวิชาการบัญชี ห้องปฏิบัติการทางวิชาการบัญชี เครื่องมือวัดและประเมินผล รวมทั้งความพร้อมของครูผู้สอนในด้าน ประสบการณ์ในการสอนวิชาการบัญชี วุฒิการศึกษา จำนวนครูผู้สอนหมวดวิชาการบัญชี และจำนวนคาบการสอนและการะงานรับผิดชอบพิเศษ

1.2 ปัญหาด้านการดำเนินการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมในการเรียนการสอนวิชาการบัญชีตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ซึ่งได้แก่ วิธีการสอน เทคนิคกระบวนการสอน การใช้สื่อประกอบการสอน ระยะเวลาในการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการเรียนของผู้เรียน

1.3 ปัญหาด้านการประเมินผลการสอน หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการรวบรวมสารสนเทศของการพัฒนาและการเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและก้าวหน้าสูงสุด ซึ่งได้แก่ เครื่องมือ วิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา และผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล

2. **วุฒิการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตการศึกษา 11 โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี

3. **อายุในการทำงาน** หมายถึง จำนวนปีที่ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำการสอนวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ตั้งแต่เริ่มการสอนจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 5 ปี , 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

4. **ขนาดของโรงเรียน** หมายถึง การที่ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขีดความสามารถในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักศึกษาไม่เกิน 499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักศึกษา 500 ถึง 1,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักศึกษาดังแต่ 1,500 คน

5. **ครูผู้สอนวิชาการบัญชี** หมายถึง ครูที่สอนรายวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตการศึกษา 11

6. **เขตการศึกษา 11** หมายถึง โรงเรียนอาชีวศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ของ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดศรีสะเกษ โดยยึดการแบ่งเขต การศึกษาตามการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน

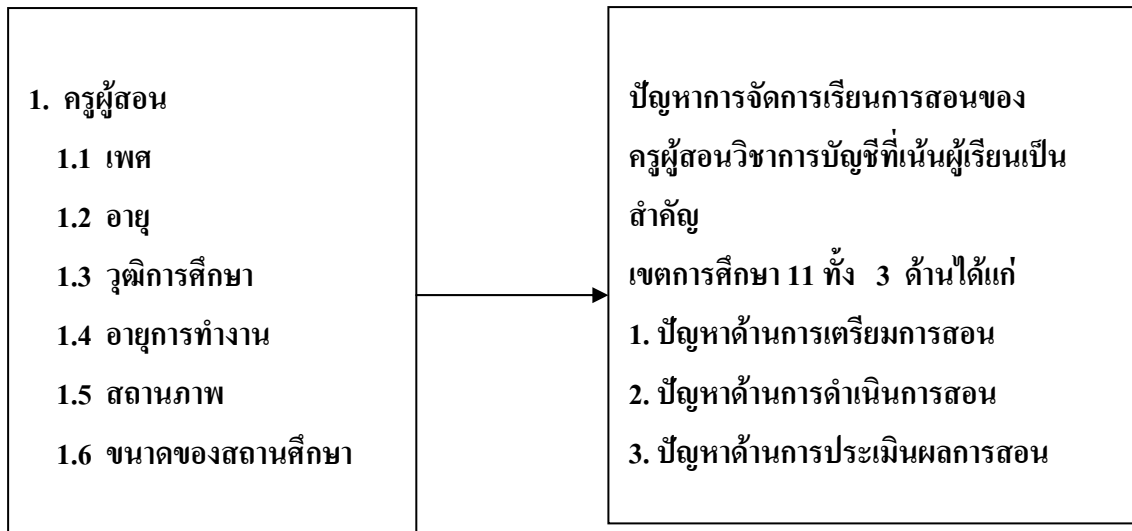
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 การศึกษาเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะครอบคลุมสาระสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
 - 1.1 ที่มาและความสำคัญของการอาชีวศึกษา
 - 1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538
 - 1.3 การจัดการศึกษาทางการบัญชีของประเทศไทย
 - 1.4 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.5 การประเมินการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ที่มาและความสำคัญของการอาชีวศึกษา

สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยได้ให้ความหมายและที่มาของ “อาชีวะ” คำว่า “อาชีวะ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายไว้ว่า น. การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Vacation” โดยรับมาจากภาษาละติน “Vocare” อีกต่อหนึ่งซึ่งแปลว่าเสียงบัญชาหรือเสียงเรียกของพระเจ้า อธิบายความได้ว่าบุคคลใดจะเลี้ยงชีพด้วยงานชนิดใดก็ได้แล้วแต่เป็นไปตามพระบัญชาหรือเสียงเรียกจากพระเจ้าทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาจากความถี่ของการเลี้ยงชีพจะพบว่ามีสองระดับคือ

1. การทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ต้องอาศัยวิชาชีพ (non-profession) และมีลักษณะไม่ใช่การทำงานประจำสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพได้อยู่เสมอ การประกอบอาชีพ (Profession) แต่เดิมกรมหมื่นนราธิปพงษ์ประพันธ์เคยแปลคำนี้ว่า “อาชีวปฏิญาณ” อันหมายความว่า เป็นการสาบานตนก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพว่าจะประกอบการนั้นอย่างมาตรฐาน และรักษารายบรรณหรือจริยธรรมแห่งอาชีพไว้ตลอดไป วันใดไม่รักษามาตรฐานและจริยธรรมแห่งวิชาชีพถือว่าวันนั้นสิ้นสุดความเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ

2. ความสำคัญของการอาชีวศึกษา อาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ และผู้เป็นช่างฝีมือในสังคมไทยถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญในสังคมไทยมาแต่อดีตกาลทุกยุคทุกสมัย โดยมีความสำคัญถึงขั้นที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เคยทรงปลูกฝังพระราชนิมิตไว้ใน พ.ศ. 2420 ว่า เขาชนที่เป็นทาสหากได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาชีพแล้วจะปล่อยเป็นไท ซึ่งปัจจุบันพบว่านักเรียน

สายอาชีพจะเป็นสายสำคัญที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในตลาดแรงงาน และมีอยู่หลายระดับ การแข่งขันเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของตลาดก็เป็นไปอย่างสูงและมีความเป็นพลวัตรสูงทั้งตลาดภายในและนานาชาติ ความเป็นอิสระจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงดังจะเห็นได้จากข้อความในมาตราที่ 20 แห่งพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้และกำหนดให้ตรากฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ โครงสร้างขององค์กรบริหารจัดการด้านอาชีวศึกษาให้ไปตามบริบทที่แท้จริงของการจัดการอาชีวศึกษา ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานทั่วไปขององค์กรในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรา 32 แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าวซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลในรูปสภาหรือคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร 1) สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ 2) คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน 3) คณะกรรมการการอุดมศึกษา และ 4) คณะกรรมการการศาสนา และวัฒนธรรม ดังนั้นเป็นการชอบด้วยหลักการและเหตุผลในอันที่จะตรากฎหมายการอาชีวศึกษา โดยการกำหนดให้มืองค์การบริหารจัดการการอาชีวศึกษาแห่งชาติไว้เป็นการเฉพาะเพิ่มเติมจากองค์กรทั้ง 4 ที่มีอยู่ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกฎหมายสำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน แนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายมีอยู่หลายระดับ จากระดับต่ำสุด ไปหาสูงสุด คือ ระดับที่เป็นเพียงวัตถุหรือเครื่องมือ (Material or instrument) ระดับที่เป็นองค์ประกอบหรือระบบที่เชื่อมโยงกันเป็นระบบ (System or Organization) ระบบที่เป็นเพียงธรรมเนียมปฏิบัติ (Usage) และระดับสูงสุดคือ ระดับความคิดรวบยอด (Concept) ดังนั้นการศึกษาจึงพึงศึกษาให้ถึงระดับความคิดรวบยอด กฎหมายถือเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกมาในรูปของ พ.ร.บ. ซึ่งถือเป็นระดับเครื่องมือจึงต้องคำนึงถึงระดับความคิดรวบยอด ซึ่งมีประเด็นสำคัญประกอบด้วย

3.1 ความเป็นสถาบันและความเป็นนิติบุคคล

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง น. สิ่งซึ่งคนในสวนรวม คือ สังคมจัดตั้งให้มีชื่อขึ้นเพราะเห็นประโยชน์ว่ามีความต้องการ และจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง ส่วนคำว่านิติบุคคล หมายถึง น. กลุ่มบุคคล องค์กร หรือทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่ง ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่บุคคลธรรมดา และให้มีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาเท่านั้น จากนั้นความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า “การอาชีวศึกษา” มีความเป็นสถาบันของสังคม ในแต่ละชุมชนหรือท้องถิ่นจึงมักจะปรากฏสถานศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการด้านอาชีวศึกษาให้เห็นอยู่เป็นทั่วไปตั้งแต่สมัยอดีตมาและลักษณะความเป็นสถาบันที่สำคัญก็ขึ้นอยู่กับการที่สังคม หรือคนสวนรวมเห็นประโยชน์จึงได้จัดตั้งขึ้น อาจจะเรียกสถาบันประเภทนี้ว่าเป็นสถาบันโดยธรรมชาติ ต่อกฎหมายรับรองความเป็นสถาบันนั้นในทางกฎหมายจึงทำให้สถาบันมีความเป็น “นิติบุคคล” ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) หมวด 2 มาตรา 68-80 ได้บัญญัติรับรองไว้ โดยอาจสรุปเป็นผังภาพได้ดังนี้

3.2 หลักการดำเนินการสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษามีทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน

การดำเนินการสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาของรัฐก็ให้เป็นไปตามหลักการในการจัดสรรและจัดการทรัพย์สินของรัฐซึ่งมีหลักเกณฑ์และธรรมเนียมปฏิบัติเป็นการเฉพาะตามระบบของทางราชการ ส่วนการบริหารสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาของเอกชนก็เป็นเรื่องที่เอกชนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในการเข้ามาดำเนินการ โดยอาศัยทรัพย์สินและทุนของเอกชน สำหรับเอกชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็จะอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมโดยกฎหมายว่าด้วยการนั้น เช่น ถ้าเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทก็จะเป็นไปตามข้อบังคับที่จดทะเบียนไว้ ถ้าเป็นองค์กรสาธารณกุศล เช่น สมาคม หรือมูลนิธิ ก็เป็นไปตามข้อบังคับ หรือตราสารที่จดทะเบียนไว้ ซึ่งก็มีรายละเอียดที่ใช้กันเป็นแบบแผนหรือธรรมเนียมปฏิบัติสืบทอดกันมาอยู่แล้ว สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติยังไม่มีข้อบังคับที่จะยึดถือเป็นแบบธรรมเนียม จึงต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประกอบ

3.3 คณะกรรมการอาชีวศึกษาแห่งชาติ

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ดังนั้นในกฎหมายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีคณะกรรมการอาชีวศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่กำกับควบคุมและส่งเสริมกระบวนการการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับเทคนิคอาชีพและเทคนิควิชาชีพ องค์คณะของกรรมการจะต้องเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนร่วมได้เสียทุกกลุ่มทุกเหล่า คือ ตัวแทนของชุมชน/ท้องถิ่น ตัวแทนของรัฐบาล ตัวแทนของผู้ใช้ผลผลิตหรือผู้ประกอบการ ตัวแทนของเจ้าของทุนหรือผู้บริหารและ ตัวแทนของนักเรียน/ผู้ปกครอง ที่มาของคณะกรรมการต้องมีระบบกลั่นกรองมิให้การเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์เข้ามาใช้อำนาจโดยเบ็ดเสร็จ ต้องมีการคานอำนาจระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มอย่างสมดุล

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 32 แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติที่กำหนดให้กระทรวงมีองค์กรหลักสี่องค์กรซึ่งไม่มีคณะกรรมการอาชีวศึกษารวมอยู่ด้วย ดังนั้นการจะตรากฎหมายให้มีคณะกรรมการอาชีวศึกษาอยู่ในกระทรวง อาจจะกระทำมิได้ หากมีความประสงค์จะให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารภายใต้นโยบายที่มีความเป็นเอกภาพจนมีความจำเป็นต้องยกฐานะให้เป็นองค์กรระดับชาติก็อาจทำได้สองแนวทางคือ (1) แก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งต้องทบทวนและพิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญให้รอบครอบถึงผลกระทบต่อระบบทั้งระบบ (2) กำหนดให้คณะกรรมการเป็นองค์กรมหาชน โดยกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาในลักษณะเดียวกันกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งกำหนดโดย พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติซึ่งวิธีการนี้ไม่ต้องแก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

3.4 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาเอกชน

การตรากฎหมายที่กำหนดวิธีการโดยยึดระเบียบวิธีการทางราชการมาใช้กับเอกชน ถือว่าเป็นการไม่สนับสนุนความหลากหลายของวิธีการ จึงไม่พึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในปัจจุบันการควบคุมสถานศึกษาเอกชนโดยชุมชนหรือสังคมมีระบบที่ชัดเจน ถึงสองแนวทางอยู่แล้วคือ (1) กำหนดให้มีคณะกรรมการการบริหารโรงเรียนซึ่งมีที่มาจากผู้มีส่วนร่วมได้เสียทุกกลุ่ม และ (2) มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ

เป้าหมายของสถาบันการศึกษาเอกชน คือ ความอยู่รอดขององค์กรโดยมีกลยุทธ์สำคัญในการบรรลุเป้าหมายก็คือ การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสมบูรณ์ (Total Organization : TO) มีลักษณะสำคัญ 2 ประการที่สำคัญคือ ประการแรก ต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO) มีการเรียนรู้ปรับปรุงให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และประการที่สอง จัดบรรยากาศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขององค์กรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยอาจแสดงเป็นสมการได้ ดังนี้

$$TO = (LO + KM) SC$$

โดย SC หรือ Social Concern หมายถึง การให้ความสำคัญหรือตระหนักต่อสังคม ซึ่งมีอยู่สองระดับ คือ ระดับมหภาค แสดงออกทางการเคารพกฎหมาย และระดับจุลภาค แสดงออกโดยการสนองตอบความต้องการของชุมชน

การให้ความสำคัญอิสระอย่างแท้จริงเพื่อให้สถาบันการศึกษาของเอกชนได้พัฒนาตนเองให้อยู่รอดเพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติด้วยความเป็นวิชาชีพจึงจำเป็นที่รัฐต้องให้การสนับสนุนโดย

1. ยกเลิกและละเว้น การตรากฎหมายที่ขัดขวางการแข่งขันอย่างเสรีเป็นธรรมสถานศึกษาเอกชน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษา
2. ตรากฎหมายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการสนับสนุนปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเสมอภาคทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งความสมบูรณ์
3. จัดระบบกำกับตรวจสอบการนำกฎหมายตาม 1) และ 2) ไปใช้ปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรช่วงฝีมือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพ และเจตคติที่เหมาะสม ออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกรเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้าน และเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน สามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์ จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบการอาชีพอิสระ

3. เป็นหลักสูตรที่เน้นสนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ

2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจ ในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อกลอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลป วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี

5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

6. เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและของโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ ตำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวมดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

1. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนดและนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินร่วมกัน สามารถโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้ด้วย

2. เวลาเรียน

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ได้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

2.2 ในกรณีเรียนแบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละไม่เกิน 7 คาบ คาบละ 50 นาที โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนไม่เกิน 35 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ให้รวมการจัดกิจกรรมอย่างน้อย 2 คาบต่อสัปดาห์

3. หน่วยกิต

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 16 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 32-48 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 36-54 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาที่มีการฝึกงาน หรือการทำโครงงาน หรือการทำโครงการวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4. โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชาและกิจกรรมดังนี้

4.1 หมวดวิชาพื้นฐาน

4.2 หมวดวิชาชีพ

4.2.1 วิชาชีพพื้นฐาน

4.2.2 วิชาชีพเฉพาะ

4.2.3 วิชาชีพเลือก

4.2.4 การฝึกงาน หรือการทำโครงการ หรือการทำโครงการวิชาชีพ

4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

4.4 กิจกรรม

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

5. การฝึกงาน หรือทำโครงงาน หรือทำโครงการวิชาชีพ

5.1 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการฝึกงานหรือปฏิบัติในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชาหรือทำ

โครงการหรือโครงการวิชาชีพ กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต ยกเว้นผู้เรียนตามโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท

5.2 การตัดสินผลการเรียนและการให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ

5.3 ภาคเรียนที่มีกึ่งปีทำให้เพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาเป็น 2 เท่า ของภาคเรียนปกติ

6. การเข้าเรียน

พื้นความรู้และคุณสมบัติของผู้เข้าเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

7. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

8. การจบหลักสูตร

8.1 สอบได้รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

8.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง

8.3 ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

8.4 เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน

8.5 สำหรับนักเรียนในระบบทวิภาคี ต้องสอบผ่านมาตรฐานฝีมือ

9. กิจกรรม

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยม ส่งเสริมการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม วินัย ในตนเอง โดยการศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ลงมือปฏิบัติและประเมินผล

10. การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

10.1 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้อำนาจในการแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงและยกเลิกประเภทวิชา และสาขาวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

10.2 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงรายวิชาและยกเลิกรายวิชาหรือเนื้อหาวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 สาขาวิชาการบัญชี ต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต ดังโครงสร้าง ต่อไปนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน	30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า	69 หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน	(16 หน่วยกิต)
2.2 วิชาชีพเฉพาะ	(17 หน่วยกิต)
2.3 วิชาชีพเลือก	(ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต)
2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ	(4 หน่วยกิต)
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	15 หน่วยกิต
4. กิจกรรม (2คาบ)	-- หน่วยกิต
รวมไม่น้อยกว่า	<u>114</u> หน่วยกิต

การจัดการศึกษาทางการบัญชีของประเทศไทย

สถาบันการศึกษาทางบัญชี

เมธากุล เกียรติกระจายและศิลปพร ศรีจันทเพชร (2543) ได้แบ่งระดับการศึกษาทางการบัญชีออกได้เป็น 2 ระดับ ระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา

1. ระดับมัธยมศึกษาสายอาชีพ การศึกษาในระดับนี้มีความมุ่งหมายให้ผู้ศึกษามีความรู้ ความชำนาญในหลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ทางการบัญชี เพื่อสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่นักบัญชีสำหรับภาครัฐและภาคเอกชนได้

2. ระดับอุดมศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะได้ปริญญาตรีทางการบัญชี ซึ่งสามารถประกอบอาชีพทางการบัญชีได้ สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาการบัญชี มีหลายสถาบัน เช่น

2.1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนวิชาการบัญชีครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2478 โดยแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 ระดับ คือ หลักสูตร 3 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรทางการบัญชีเทียบเท่าปริญญาตรี และหลักสูตร 5 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงทางการบัญชีเทียบเท่าปริญญาโท ต่อมา พ.ศ. 2492 ได้ยกฐานะจากแผนกบัญชี เป็นคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และเปิดสอนระดับปริญญาโทภาคกลางวันและปี พ.ศ. 2515 ได้ปรับปริญญาโทจากกลางวันเป็นภาคค่ำ โดยเปิดสอน 2 หลักสูตร คือ ปริญญาโททางการบัญชี (MS in Accounting) และปริญญาโททางบริหารธุรกิจ (MBA)

2.2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนครั้งแรกใน พ.ศ. 2482 โดยจัดตั้งแผนกวิชาการบัญชี และการพาณิชย์ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2486 ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นคณะ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี ซึ่งมีแผนกวิชาการบัญชีเป็นแผนกวิชาหนึ่งในคณะ

2.3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เปิดสอนวิชาการบัญชีเป็นสาขาหนึ่งในคณะเศรษฐ ศาสตร์และบริหารธุรกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503

2.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดสอนวิชาการบัญชีเป็นสาขาหนึ่งของคณะสังคมศาสตร์เมื่อ ปี พ.ศ. 2507

2.5 มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสอนวิชาการบัญชีเป็นสาขาหนึ่งในคณะบริหารธุรกิจ ตั้ง ตั้งแต่ปี 2513

2.6 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เปิดสอนวิชาการบัญชี เป็นสาขาหนึ่งในภาควิชา บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

2.7 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้เปิดสอนวิชาการบัญชีเป็นในสาขาหนึ่งในคณะ บริหารธุรกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 โดยเปิดสอนเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. (ปวส.) และหลักสูตรทางการบัญชี 4 ปีผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญา บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)

2.8 วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเอกชน ได้เปิดสอนวิชาบัญชีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 สถาบันบาง แห่งตั้งเป็นคณะบริหารธุรกิจ บางแห่งตั้งเป็นคณะบัญชี ผู้สำเร็จทางการศึกษาทางการบัญชีจากสถาบัน เอกชนส่วนใหญ่จะได้รับปริญญาบัญชีบัณฑิต

สถาบันทางการบัญชี

วิชาการบัญชีมีระเบียบการปฏิบัติงานทางวิชาชีพคิดแตกต่างจากวิชาชีพอื่น วิชาชีพการบัญชีเป็นผู้ กำหนดหลักเกณฑ์ทางด้านวิชาการขึ้นเอง ให้บรรดาผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนั้นปฏิบัติตามทั้ง ๆ ที่หลักเกณฑ์หรือ กฎในวิชาการบัญชีไม่ใช่หลักธรรมชาติ เช่นหลักในวิชาเคมีหรือฟิสิกส์ และหลักการวิชาการบัญชีไม่ใช่ กฎหมายที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามมิฉะนั้นต้องถูกลงโทษตามกฎหมายนั้น หลักการหรือทฤษฎีในทางบัญชี เป็นหลักการซึ่งนักวิชาชีพพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทราบในการที่จะตรวจสอบบัญชี หรือรายงานเกี่ยวกับงบการเงินของธุรกิจต่าง ๆ ทั้งนี้ไม่ได้

หมายความว่านักวิชาชีพบัญชีจะยอมรับหลักการหรือข้อปฏิบัติเหล่านี้โดยทันทีหรือเต็มใจตั้งแต่แรกเริ่ม หากแต่เป็นการยอมรับทีละน้อยตามความจำเป็น

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจัดการบัญชีที่เป็นระบบ หลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติที่เหมาะสมและแน่นอน ดังนั้นในบรรดากลุ่มนักวิชาชีพได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมทางวิชาการขึ้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้(เดิมศักดิ์ กฤษณามรและวิไล วีระปรีช. 2520:5)

1. The Institute of Chartered Accountants in England and Wales จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1880 ผู้ที่จะ เป็นสมาชิกนอกจากผู้ที่ได้รับเป็นผู้ก่อการแล้ว จะต้องถูกวัดวิทยฐานะโดยการสอบไล่ทุกคนไม่มีข้อยกเว้น

จะมีสอบ 2 ครั้งต่อปี คือในช่วงเดือนพฤษภาคม และเดือนพฤศจิกายน การสอบแบ่งออกเป็น 2 ระดับ แต่ละระดับจะเข้าสอบต้องได้ปฏิบัติงานพอสมควรจึงจะมีสิทธิเข้าสอบได้ ปัจจุบันก่อนจะเข้าสอบในระดับสุดท้ายจะต้องได้ฝึกงานบัญชีกับสมาชิกของสถานบันอย่างน้อย 5 ปี

มีหน้าที่รักษาความเคร่งครัดในการสอบเพื่อผดุงมาตรฐานทางวิชาการของมวลสมาชิกและความเอาใจใส่สอดส่องมารยาทในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเกียรติในการที่ได้รับเชิญให้ออกความเห็นทางด้านการบัญชี การภาษีอากร รวมทั้งกฎหมายบริษัทจำกัดทำให้ที่ชื่อเสียงของสถาบันดี และมีฐานะเป็นตัวแทนของวิชาชีพการบัญชีได้อย่างจริงจัง เป็นที่ยอมรับในบรรดานักบัญชีทั่วไป

2. The American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) สมาชิกจะต้องถือสัญชาติอเมริกัน มีบทบาทที่สำคัญคือเป็นผู้ออกข้อสอบและการสอบไล่ C.P.A. ซึ่งในปัจจุบันทุกรัฐในอเมริกามอบให้ AICPA เป็นผู้จัดการเกี่ยวกับเรื่องนี้

3. The American Accounting Association (AAA) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1918 โดยบรรดาอาจารย์ซึ่งทำการสอนในวิชาการบัญชี มีบทบาทในการใช้การบัญชีช่วยในการบริหารธุรกิจ จัดพิมพ์วารสารของสมาคมที่จะเสนอแนะข้อคิดเห็นและหลักการบัญชีอยู่เป็นประจำ

4. คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชีแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตทางสาขาวิชาการบัญชี

5. สมาคมนักบัญชีแห่งประเทศไทย ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2491 โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นแหล่งสำหรับเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ทางการบัญชี และเพื่อส่งเสริมวิชาชีพการบัญชีให้มีมาตรฐานและดำรงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของวิชาชีพ

6. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 เพื่อส่งเสริมการระดมทุนและพัฒนาตลาดทุนในราชอาณาจักร มีอำนาจหน้าที่กำหนดให้บริษัทที่จะจดทะเบียนหลักทรัพย์ของตนไว้กับตลาดหลักทรัพย์หรือบริษัทซึ่งหลักทรัพย์ของตนได้รับอนุญาตให้ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อเปิดเผยฐานะการเงินและแผนการดำเนินงานของตน

จากสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีที่กล่าวไปแล้ว เมธากุล เกียรติกะจายและศิลปพร ศรีจันทพร(2543) ได้เพิ่มเติมสถาบันทางการเงินที่เกี่ยวข้องอีกดังนี้

1. คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บช.) มีบทบาทในการลงชื่อรับรองการสอบบัญชีโดยการแสดงความเห็นในรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จัดอบรม และสัมมนาผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย หลักเกณฑ์ข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติ อีกทั้งยังประสานกับสถาบันวิชาชีพในการจัดประชุม สัมมนาและอบรมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพและผู้อื่นที่สนใจ

2. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีวัตถุประสงค์คือ

2.1 ปรับปรุงระบบและโครงสร้างการกำกับและพัฒนาตลาดหุ้นของประเทศ

2.2 ส่งเสริมการระดมเงินทุนโดยตรง โดยการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ตราสารทุน ตราสารหนี้ หรือตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน

2.3 ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนและป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรม

2.4 สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจหลักทรัพย์และตลาดทุน

3. ธนาคารแห่งประเทศไทย พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดปี พ.ศ. 2505 และ 2535 ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ประกาศบังคับและบัญชีกำไรขาดทุนภายในสี่เดือนนับตั้งแต่วันสิ้นปีธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ และก่อนวันประชุมใหญ่ งบการเงินจะต้องมีการรับรองจากผู้สอบบัญชีและผู้สอบบัญชีจะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

4. กรมสรรพากร มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กรมสรรพากรได้ใช้หลักฐานการจัดบันทึกทางการเงินบัญชีของผู้ประกอบการและผู้ทีเงินได้เป็นแนวทาง ดังนั้นกรมสรรพากรจึงวัตถุประสงค์ในการควบคุมการบัญชีและการสอบบัญชี

บทบาทของกรมสรรพากรต่อการบัญชีและการสอบบัญชี ได้แก่

1. การควบคุมเกี่ยวกับบัญชี
2. การควบคุมเกี่ยวกับการสอบบัญชี

การบัญชีของไทยเริ่มพัฒนาหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้รับอิทธิพลจากสถาบันทางการบัญชีในต่างประเทศ เช่น คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ เป็นต้น สถาบันทางการบัญชีในประเทศไทยมีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย สถาบันทางการศึกษาทางการบัญชี นอกจากนี้ยังมีสถาบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางบัญชี เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะเอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม และมุ่งสร้าง “คน” หรือ “ผู้เรียน” ซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรง ให้มีคุณลักษณะมีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์.2542 :4)

เป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ วิธีการสำคัญที่จะสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการ

เรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดในการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการอย่างได้ผล (วัฒนาพร ระงับทุกข์.2542 :4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 75 ให้มีการจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ทำหน้าที่เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงานบริหารและการจัดการศึกษา การจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ดังนั้นการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจะต้องเห็นเป็นรูปธรรมภายในปี 2545 (3 ปีนับจากวันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ) (ชนาธิป พรกุล. 2543 : 46)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 22 กำหนดให้การศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

จากหลักการดังกล่าว ในการสอนผู้สอนต้องยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและถนัด ผสมผสานเนื้อหาสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ฝึกให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามจุดมุ่งหมายของชาติ

การสอนที่จะทำให้สัมฤทธิ์ผลดังกล่าวก็คือ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) และยังมีการเรียกชื่อต่างออกไปอีก เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นแกน และการสอนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เป็นต้น แต่ในปัจจุบันใช้คำว่า “การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” (ลำลี รักสุทธิและคณะ. 2544:7)

แก่นแท้ของการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ แนวการจัดการศึกษาซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 4 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักการ ยึดหลักที่ว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

2. จุดเน้นของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่จะต้องเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนประกอบด้วยความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้ โดยบูรณาการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 เรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคมโลก

2.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.3 ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา และภูมิปัญญา

2.4 คณิตศาสตร์ ภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยและนิสัรกรการอ่าน

2.5 การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

3. กระบวนการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมทางการศึกษาทุกวิชาทุกกิจกรรมจะต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

3.1 จัดกิจกรรมและเนื้อหาของการเรียนให้สอดคล้องกับความถนัดและสนใจของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บางเรื่องอาจจัดให้เรียนเป็นรายบุคคลบางเรื่องอาจจัดเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ตามความถนัดและสนใจ

3.2 ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา อาจทำได้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การถามตอบ การวิเคราะห์แยกแยะ การจัดกลุ่ม การสังเคราะห์ การสรุปประเด็น การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การทดลอง การสังเกต การบันทึกผล การรายงานผล เป็นต้น

3.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น และทำได้ด้วยตนเอง อาจจัดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความเหมาะสม แต่ต้องให้ทุกคนได้คิดตัดสินใจและปฏิบัติจริง

3.4 ผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุลและได้สัดส่วน ปลูกฝังค่านิยมคุณธรรม และสร้างนิสัยใฝ่หาความรู้คู่กันไปกับการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ทุกวิชา

3.5 จัดบรรยากาศและกิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน กล่าวโดยสรุปก็คือทั้งผู้เรียนและผู้สอนต่างได้ความรู้เพิ่มเติม

3.6 การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการร่วมมือและประสานสัมพันธ์กับบิดามารดา ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สารดังกล่าวได้กำหนดเป็นกฎหมายแล้ว หากผู้เกี่ยวข้องโดยตรง คือ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติ ผู้เรียนจะไม่ได้รับการพัฒนารอบด้านตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายที่ร่วมกันสร้างพระราชบัญญัติการศึกษาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542:1)

หลักและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีผลผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดการเมืองที่เรียกว่า ปฏิรูปการเมืองการปกครอง ซึ่งมีผลมาถึงแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถพัฒนาคุณภาพของบุคคลเหล่านั้นกลับมาพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศให้อยู่รอดและทุกคนมีความสุข สารสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาแสดงออกเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งระบุไว้

ชัดเจนให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถือว่าเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและยั่งยืน (.2544:213)

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวหรือทำยาก ผู้สอนอาชีวศึกษาหลาย ๆ ท่านอาจกำลังทำอยู่แล้ว เพราะลักษณะเนื้อหาของวิชาและสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษามีความเอื้ออำนวยเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ เพียงแต่เปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ข้อมูลที่ชัดเจนและทำความเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจและมองเห็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติได้

เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและชัดเจน ซึ่งแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เริ่มจาก จอห์น ดิวอี้ (Dewey ,1963) ในเรื่องของการเรียนรู้โดยการกระทำ และการเปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้จากผู้เรียนที่เคยเป็นผู้รับมาเป็นผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนที่เคยเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ และเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้มาอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน เป็นที่มาของคำว่าจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

พิศนา แยมมณี (2543) ได้ศึกษาและเสนอแนวทางให้ผู้สอนนำไปปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ค่อนข้างชัดเจน และได้เสนอแนวคิดที่ครูสามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (Physical Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อช่วยให้ประสบการณ์เรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่รับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ตามความเหมาะสมกับวัยและระดับความสนใจของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา ต้องเป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกที่จะคิด

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดความหมายต่อตนเอง โดยกิจกรรมดังกล่าวควรมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง โดยปกติการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นี้มักเกิดขึ้นพร้อมกับการกระทำอื่น ๆ อยู่แล้ว เช่น กิจกรรมทางกาย สติปัญญา และสังคม ทุก

ครั้งที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเคลื่อนที่เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนกิจกรรม ผู้เรียนจะเกิดอารมณ์ความรู้สึกตามมาด้วยเสมอ อาจเป็นความพอใจ ไม่พอใจ หรือเฉย ๆ

ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา มีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้ครูจัดกิจกรรมได้ตรงตามองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นอยู่มาก ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

1. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้ (Construct) จากความคิดพื้นฐานเดิม
ที่ว่าในสมองของผู้เรียนมีได้ว่างเปล่าแต่ทุกคนมีประสบการณ์เดิมของตนเองอยู่ และเมื่อได้รับความรู้ใหม่ สมองจะพยายามปรับข้อมูลที่ได้รับมาให้เข้ากับโครงสร้างของประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ในกรณีที่ข้อมูลไม่ขัดแย้งกัน แต่ถ้าขัดแย้งกันก็จะปรับโครงสร้างข้อมูลเดิมเพื่อที่จะทำให้สามารถรับข้อมูลใหม่ซึ่งอาจจะทำให้ข้อมูลเดิมเปลี่ยนแปลงไป และถ้าผู้เรียนได้มีโอกาสได้แสดงความรู้ที่สร้างได้นั้นออกมาด้วยคำพูดของตนเอง การสร้างความรู้นั้นก็สมบูรณ์ ดังนั้นถ้าผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำตามแนวความคิดนี้ผู้เรียนก็จะสามารถสร้างความรู้ได้ พฤติกรรมที่ผู้สอนควรออกแบบในกิจกรรมการเรียนของผู้เรียน คือ

1.1 ให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิม

1.2 ให้ผู้เรียนได้รับ/แสวงหา/รวบรวมข้อมูล/ประสบการณ์ต่าง ๆ

1.3 ให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูล ทำความเข้าใจ และสร้างความหมายข้อมูล/ประสบการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการคิดและกระบวนการและกระบวนการอื่น ๆ ที่จำเป็น

1.4 ให้ผู้เรียนได้สรุปจัดระเบียบ/โครงสร้างความรู้

1.5 ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ

ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในขณะที่ทำให้ความรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทจากที่เคยบอกความรู้โดยตรงด้วยตนเอง ก็เปลี่ยนเป็นการเตรียมสื่อการสอนที่เป็นตัวอย่างเครื่องมือหรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นข้อมูลหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ ผู้สอนอาจชี้แนะข้อมูลที่ควรสังเกตและวิธีการจัดระเบียบโครงสร้างความรู้ให้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องใด

2. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ เช่น การพูดคุยอภิปรายกับเพื่อน กับผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

2.2 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ออกคำสั่งให้ผู้เรียนบริหารธุรกิจพานิชยกรรมสำรวจชนิดและราคาของสินค้าในตลาด

2.3 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2.4 ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสื่อสารสนเทศ วัสดุ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ

3. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย (Physical Participation) คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวอวัยวะหรือกล้ามเนื้อต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน โดยกล้ามเนื้อที่เคลื่อนไหวอาจเป็น

3.1 กล้ามเนื้อมัดย่อย (fine motor movement) เช่น การพิมพ์ ร้อยมาลัย พับกระดาษ เป็นต้น

3.2 กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (gross motor movement) เช่น กิจกรรมย้ายกลุ่ม ย้ายเก้าอี้ ยกของ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมในการเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่มีอยู่มีลักษณะที่เอื้อให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวอยู่มาก

4. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skill) คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่

- 4.1 กระบวนการแสวงหาความรู้
- 4.2 กระบวนการกลุ่ม
- 4.3 กระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 4.4 กระบวนการจัดการ
- 4.5 กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจ
- 4.6 กระบวนการทำงาน
- 4.7 กระบวนการอื่น ๆ

โดยผู้สอนกิจกรรม สถานการณ์ หรือออกคำสั่งให้ผู้เรียนหาข้อมูลหรือความรู้โดยใช้กระบวนการดังกล่าวเป็นเครื่องมือ ผลการเรียนรู้นอกจากผู้เรียนจะได้รับข้อมูลที่ต้องการแล้วยังมีความรู้เกี่ยวกับการใช้กระบวนการเหล่านี้เพื่อหาข้อมูลหรือความรู้อื่น ๆ ได้ด้วยตนเองในโอกาสอื่น ๆ

5. การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้กระทำการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 5.1 ได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่หลากหลาย หรือ
- 5.2 ได้ฝึกฝนพฤติกรรมการเรียนรู้จนเกิดความชำนาญ

โดยผู้สอนจัดสถานการณ์ แบบฝึกหัด หรือโจทย์ปัญหาให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและความชำนาญในการที่จะนำเอาความรู้นั้นไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น มีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (วิชย วงศ์ใหญ่, 2540:3-4)

1. เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี

สังคมทุกวันนี้ต้องการคนดี คุณลักษณะของคนดี หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม
ของความมีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย

ความมีวินัย คือ คุณลักษณะของจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเอง
และของส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย ได้แก่ ความสนใจ ใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง ความ
รับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ และความขยัน

ค่านิยมประชาธิปไตย คือ คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลที่เห็นคุณค่าของตน
เองและผู้อื่น เคารพสิทธิและป้องกันสิทธิของตนเองและผู้อื่น ด้วยจิตใจที่เคารพต่อคุณค่าของเสียงส่วนใหญ่
ด้วยความเข้าใจระหว่างกันและกันด้วยความสันติ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีประชาธิปไตย

2. เพื่อพัฒนาคนเก่ง

นอกเหนือจากการเป็นคนดีแล้วในสังคมยังต้องการคนเก่งที่จะมาช่วยกันพัฒนาและแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายในขณะนี้ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 1993 อ้างถึงในวิชัย วงศ์ใหญ่
2540:5-7) ได้จำแนกความเก่งของคนไว้ 7 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

1. ด้านภาษา (Verbal/Linguistic) เป็นศักยภาพของนักไต่หาที่ นักร้อง นักประพันธ์
2. ด้านดนตรี/การเต้นจังหวะ (Musical/Rhythmic) นักดนตรี เช่นแต่งเพลง นักเต้นรำ
3. ด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical/Mathematical) นักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
4. ด้านการเคลื่อนไหว (Body/Kinesthetic) นักกีฬา นักประดิษฐ์
5. ด้านศิลปะ/มิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial) ศิลปิน วิศวกร สถาปนิก
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/สื่อสาร (Interpersonal) เป็นศักยภาพของนัก

ประชาสัมพันธ์ พิธีกร สื่อมวลชน ครู

7. ด้านความรู้สึกลึก/ความลึกซึ่งภายในจิต (Intrapersonal) นักเขียน นักจิตวิทยา นักปรัชญา และ
แพทย์

3. เพื่อพัฒนาให้คนมีชีวิตอย่างมีความสุข

การที่เราสามารถสร้างคนที่ดี คนเก่งก็ยังไม่เพียงพอในการจัดการศึกษานั้นเรามุ่งหวังให้ผู้
ได้รับการศึกษาสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วย สำหรับการมีความสุขในวัยทำงานนั้น คนเราจะมีความสุข
ได้ก็จะต้องมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งการมีความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพซึ่งทำให้เกิดรายได้ในระดับที่ตนพอใจ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มี
คุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความรักและการแบ่งปัน
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความงามและความเป็นธรรม
3. รับผิดชอบ มีความสงบสุข สันติ ไม่เบียดเบียน
4. บริโภคสิ่งต่าง ๆ ด้วยปัญญา ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกระแส

(สิปปนนัท เกตุทัต. 2541:16)

การเลือกยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในปัจจุบันได้ยอมรับโดยทั่วกันว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นแนวทางที่คนส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาของสังคมและประเทศชาติในอนาคต ยุทธศาสตร์ที่ควรนำมาใช้ได้แก่ (ไสว พิกขาว. 2542:221)

1. การเรียนรู้จากสภาพที่เป็นจริง
2. การเรียนรู้ที่สมดุล
3. การเรียนรู้วิธีที่แสวงหาความรู้
4. การเรียนรู้ที่จะทำและอยู่ร่วมกัน
5. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้
6. การเรียนรู้ที่จะพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว
7. การสอนเพื่อพัฒนาการคิด
8. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. การเรียนรู้จากสภาพจริง (Authentic Learning)

การเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ยึดยึดความรู้นี้เนื้อหาสาระให้กับผู้เรียน ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สมดุล เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม บทบาทของผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก รับผิดชอบและวิเคราะห์วิธีการเรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการเรียนจากกลุ่ม โดยผู้เรียนสร้างความรู้ โดยใช้กระบวนการคิดด้วยตัวของผู้เรียนเอง

2. การเรียนรู้ที่สมดุล

ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความดี ความงาม ความจริง วัยเด็กเล็กจะใช้สมองซีกขวาในการเรียนรู้ การอ่านการฟังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด จิตนาการ การศึกษาพบว่านักปรัชญาสำคัญ ๆ ของโลกสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมได้จากเรื่องที่เคยได้ยินมาในวัยเด็ก ผู้สอนจะกระตุ้นความคิด เป็นสื่อกลางที่จะขยายการเรียนรู้เกี่ยวกับความดีและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในช่วงชีวิตของการเรียนรู้ในวัยนี้

กิจกรรมกลุ่มจะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสร้างสรรค์เจตคติในทางบวก เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ จะช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านความร่วมมือ ได้เล่นและทำงานเป็นทีม นอกจากนั้นยังมีการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง มีการแสดงความคิด กล้าพูด การแสดงออกอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

3. การเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ (Learning how to learn)

หลายท่านคงเคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า “ถ้าคนเราให้ปลาแก่คนจน เขาก็จะมีปลากินเพียง

วันเดียว แต่ถ้าเราสอนวิธีจับปลาให้เขา เขาจะมีปลากินตลอดชีวิต” ในการเรียนรู้ก็เช่นกัน ถ้าสอนให้ผู้เรียน คิดหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากกว่า เพราะผู้เรียนจะนำวิธีการคิดนั้นไปใช้ แก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะทำให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา

4. การเรียนรู้ที่จะทำและอยู่ร่วมกัน

เป้าหมายของกระบวนการเรียนที่จะทำไม่ใช่เพื่อผู้เรียนเกิดแต่ทักษะทางอาชีพเท่านั้น แต่ยังได้รับความรู้ ความสามารถที่กว้างขวาง ที่จะดำเนินการกับสถานการณ์ที่หลากหลายและการทำงาน เป็นทีม รวมทั้งการเรียนรู้ทางทักษะทางสังคม ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องราวของสภาพสังคมต่าง ๆ ที่ผู้เรียน เผชิญอยู่ รวมทั้งประสบการณ์ทำงานอันสืบเนื่องมาจากสภาพสังคมแวดล้อมในท้องถิ่นหรือในระดับกว้าง ที่มีความหลากหลายทางการศึกษาและงานต่าง ๆ

การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน โดยการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ตนเองและการพัฒนาความเข้าใจ ความรู้สึกของผู้อื่น เกิดความผูกพันซึ่งกันและกันจากประสบการณ์กระบวนการกลุ่มการทำโครงการที่ ประสบความสำเร็จด้วยกันและการเรียนรู้ที่จัดการความขัดแย้งด้วยความมีน้ำใจที่เคารพต่อคุณค่าของเสียง ส่วนใหญ่ ความเข้าใจระหว่างกันและกันโดยใฝ่หาความเสมอภาคและเสรีภาพ มีค่านิยมว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเชื่อว่ามนุษย์สามารถแก้ไขปัญหาได้

5. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้ (Constructivist)

โดยผู้เรียนจะทำการสร้างสิ่งใหม่ที่ทำให้ข้อมูลมีความหมาย โดยการสร้างความรู้เชิงความคิด และสร้างความรู้เชิงสังคม วัฒนธรรม โดยจัดสภาพการณ์หรือเงื่อนไขสำหรับการเรียนรู้คือ

5.1 จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้มีความสลับซับซ้อน ด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนสามารถเลือกได้

5.2 จัดหาสภาพการณ์ทางสังคม ให้มีลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

5.3 การเชื่อมโยงกันของสาระการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการนำเสนอที่หลากหลายและท้าทาย ผู้เรียน

5.4 กระบวนการเรียนรู้สะท้อนตามสภาพจริง

5.5 จุดเน้นของกระบวนการเรียนรู้ คือ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดการใน การเรียนรู้

6. การเรียนรู้ที่จะพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว

กระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จน เสริมสร้างเป็นบุคลิกส่วนตัว สามารถแสดงออกที่สร้างสรรค์และอิสระ (Assertion) มีทักษะการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง โดยไม่มีความก้าวร้าว (Aggression) การ แสดงออกที่เหมาะสมและสร้างสรรค์เป็นการแสดงออกในการป้องกันสิทธิส่วนบุคคลของผู้เรียนโดย แสดงออกซึ่งความรู้สึก ความคิดเห็น และความต้องการต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา จริงใจ เหมาะสมกับ

สถานการณ์ มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นมิตรโดยไม่ล่วงเกินสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ด้วยวิถีทางแห่งปัญญาและจากความรู้สึกนึกคิดที่ดีงามและสร้างสรรค์

ผู้เรียนได้รับโอกาสเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ได้รับการพัฒนาสติปัญญา (Intelligence Quotient) เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และการควบคุมอารมณ์ (Emotion Quotient) โดยมีการรู้จักและรู้ทันอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง รู้จักรอคอย รู้จักเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น รวมทั้งรู้จักรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ซึ่งจะเป็นบุคคลที่มีทั้ง IQ และ EQ จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ

7. การสอนเพื่อพัฒนาการคิด

ในการพัฒนาด้านปัญญา มุ่งปลูกฝังและพัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีคุณภาพหรือมีความสามารถในระดับสูง คนที่มีคุณภาพที่ดี จะมีสมรรถภาพสมองที่ดีหรือผู้ที่มีสมรรถภาพสมองที่ดี จะมีผลผลิตของการคิดที่ดี ดังนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการคิด จะต้องพัฒนาหรือส่งเสริมสมรรถภาพสมองควบคู่กับวิธีการคิด(กระบวนการทางสมอง)

การปลูกฝังหรือการพัฒนาการคิดจะต้องทำตั้งแต่ผู้เรียนเข้าสู่สถานศึกษาเพราะผู้เรียนมีธรรมชาติของการอยากรู้อยากเห็นสูงอยู่แล้ว ถ้าผู้เรียนได้รับการกระตุ้นส่งเสริมตั้งแต่แรกเริ่มก็จะเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพทางการคิดที่มีอยู่ในตัวให้ก้าวหน้าขึ้นสู่ขีดสูงสุด เป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการคิดที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ การคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หากสถานศึกษาสามารถพัฒนาการคิดทั้ง 3 ด้านดังกล่าว ให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ก็จะนำไปสู่การเกิดโครงสร้างกระบวนการคิด(Metacognitive Thinking) ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมียุทธศาสตร์การคิดของตนเอง สามารถกำกับและควบคุมกระบวนการคิด

8. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning)

การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในอดีตถูกจัดเป็นเรื่องของการศึกษาผู้ใหญ่ แต่ความจริงสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกลุ่มอายุ ทุกวัฒนธรรม และทุกระดับการศึกษา

ฟิลิป ซี. แคนดี้ (Philip C. Candy) ผู้เขียนหนังสือ Self-Direction for Lifelong Learning ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี กลายเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้วในปัจจุบัน แต่สิ่งที่ยังคงที่อยู่คือ ข้อจำกัดทางการศึกษา ความไม่เพียงพอของระบบการศึกษาทำให้มนุษย์ไม่สามารถตามทันกับความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่การเปลี่ยนแปลงทำให้มนุษย์มีความต้องการที่จะเรียนรู้มากขึ้น สิ่งหนึ่งที่จะช่วยได้คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง

แคนดี้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาระบบโรงเรียนได้ถูกวิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าเน้นแรงจูงใจภายนอกมากกว่าแรงจูงใจภายใน เน้นการท่องจำมากกว่าการเรียนรู้เพื่อหาความหมาย และเน้นการประเมินจากภายนอกมากกว่าการประเมินจากภายใน ผลก็คือ ทำให้ผู้เรียนมีลักษณะเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น และยึดติดกับหลักสูตร ขาดพื้นฐานที่จะสร้างศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนในยุคใหม่นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ในอนาคตไม่จำเป็นจะต้องสร้างห้องเรียนขนาดใหญ่มากมาย ครูจะต้องจัดสื่อและสิ่งแวดล้อมที่จะไปกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะเข้าพบครูเป็นครั้งคราว ไม่จำเป็นต้องพบทุกวันอย่างเช่นในปัจจุบันนี้

ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำว่า “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” หรือที่ปัจจุบันใช้ว่า “ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ(child centered)” ไม่ใช่คำใหม่ สิ่งใหม่ แต่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาเกือบ 1,000 ปีไปแล้วตั้งแต่สมัยพระพุทธกาลเลยทีเดียว เพราะแม้แต่วิธีการสอนของพระพุทธเจ้าก็ใช้วิธีนี้ หากศึกษากระบวนการสอนของพระพุทธองค์จะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงยึดผู้เรียนหรือศาสนิกชนหรือพุทธสาวกเป็นสำคัญทั้งนั้นหรือแม้แต่การจัดการศึกษาของปราชญ์ ปรัชญาเมธีตะวันตกก็เหมือนกัน เพียงแต่ยังไม่มีการตั้งทฤษฎี หลักการ วิธีการให้เป็นรูปร่างลายลักษณ์อักษรเท่านั้น ต่อเมื่อกาลผ่านไปนักการศึกษารุ่นต่อมามี จอห์น ดิวอี้(Jhon – Dewey) แฮร์บาร์ท(Herbart) เป็นต้น ได้คิดวิธีตั้งทฤษฎี หลักการเรียนรู้ขึ้นจึงเป็นที่รู้จักไปจนปัจจุบัน

ดังได้กล่าวในเบื้องต้นว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนมากที่สุด มีบทบาทมากที่สุด สภาพการเรียนการสอนจึงมีลักษณะการเรียนการสอนที่ผสมผสานด้วยวิธีที่หลากหลาย บทบาทของครูจึงเปลี่ยนจากผู้สอน อบรม บอกเล่ามาเป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ครูไม่ใช่เรือจ้างที่คอยแจวเรืออีกต่อไป แต่เป็นผู้โดยสารร่วมกันว่าจะทำอย่างไรให้ถึงฝั่ง ทุกคนในเรือต้องออกแรงร่วมกัน เพื่อให้เห็นความสำคัญของคำว่า child – centered ขอแยกคำและที่มาให้เห็น ดังนี้ (สำลี รักสุทธี. 2544:11-13)

C มาจากคำว่า Comfort ครูจะต้องจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความสุข สะดวกสบาย ไม่ให้เกิดความเครียด อาจมีสื่อทางด้านวิทัศน์ ภาพยนตร์ การ์ตูน มาใช้สอนโดยให้นักเรียนเป็นผู้นำเสนอวิเคราะห์ด้วยตนเอง ตลอดจนใช้เกม เพลงในการสอน ก็จะช่วยพัฒนาจิตใจ อารมณ์ให้กับเด็กนักเรียน

H มาจากคำว่า Head, Hand, Heart, Health การสอนต้องคำนึงถึงสติปัญญา การฝึกฝนด้วยการปฏิบัติ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมสุขภาพทางกายและใจแก่นักเรียน โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมต้องเน้นเป็นพิเศษ

I มาจากคำว่า Imapine ครูต้องส่งเสริมความคิด จิตนาการให้นักเรียน เช่น การวาดภาพจินตนาการ เขียนเรียงความ ฟังเพลงแล้ววิเคราะห์เรื่อง หรืออ่านหนังสือแล้วตอบคำถาม ตลอดจนการแต่งคำประพันธ์ เป็นต้น

L มาจากคำว่า Logical การใช้เหตุผล ซึ่งในวิธีการสอนของครู ใช้ได้หลายอย่าง กระบวนการกลุ่ม คิวชี การระดมสมอง การสอนเชิงอภิปรายต่าง ๆ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ การสอนแบบสืบสวนสอบสวน รวมถึงวิธีการทางศาสนาที่เรียกว่า “อริยสัจ 4” ก็นับว่าให้ประโยชน์ได้อย่างดี

D มาจากคำว่า Democracy ครูต้องใช้หลักประชาธิปไตย การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการสอน จนถึงขั้นสรุปผล

C มาจากคำว่า Creative ความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องเน้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ การสร้างผลผลิต การทำโครงการงาน โครงการ

E มาจากคำว่า Emotion ครูช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีอารมณ์ทางบวก เช่น อารมณ์ดี มีความสุข เพื่อป้องกันความเครียด และจะไม่ไปพึ่งยาเสพติด

N มาจากคำว่า Natural ครูต้องให้นักเรียนรู้จักธรรมชาติ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการสอน เช่น แม่น้ำลำคลอง ต้นไม้ ใบหญ้า ตลอดจนให้ศึกษาและจดบันทึกการเปลี่ยนแปลงของการเจริญเติบโต ชีวิตความเป็นอยู่ของพืชหรือสัตว์ เป็นต้น

T มาจากคำว่า Tourist ครูต้องให้นักเรียนไปทัศนศึกษา หาประสบการณ์นอกเหนือจากหลักสูตร

R มาจากคำว่า Relation ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

E มาจากคำว่า Ethic คุณธรรม จริยธรรม การแสดงออกในทางที่ดี โดยใช้การแสดงละคร บทบาทสมมติในการสอน ตลอดจนการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการสอน

จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนแบบ child centered หากได้จัดกระบวนการถ่ายทอดอย่างเต็มรูปแบบก็จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนได้ปฏิบัติเอง กระทำเอง เป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความคิดอิสระ กล้าแสดงออก ภายใต้อบรมธรรมนิยมประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทำให้เป็นคนรู้จักปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตลอดไป

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำว่า “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” หรือ Child Centered แม้จะเกิดขึ้นมานานแล้ว ผู้คนในวงการการศึกษา เรียนวิชาทางการศึกษามาต่างเคยได้ยินคำนี้มาก่อนแล้ว แต่ก็ไม่นับว่าบ่อยครั้งอย่างปัจจุบัน จนดูเหมือนว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้เป็นวิธีการใหม่ที่เพิ่งค้นพบ เพิ่งจะมีมาพร้อมกับยุคปฏิรูปการศึกษา(สำลี รักสุทธี. 2544:1)

เหตุที่วิธีการเรียนรู้แบบนี้ได้รับการกล่าวถึงมากและบ่อยครั้ง ก็เพราะว่า ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างชัดเจน เป็นเหมือนบทบังคับว่าต่อไปนี้ครูจะต้องถ่ายทอดความรู้ภายใต้หลักและวิธีการนี้ ขอยกตัวอย่างบทบัญญัติในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาให้ทราบดังนี้

มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ”

มาตรา 24 (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้

คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าต่อไปนี้ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีส่วนกระทำ ลงสู่ภาคปฏิบัติให้มากที่สุด ซึ่งก็คือการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั่นเอง

กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

ลำลี รักสุทธิ (2544:2) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 22-24 โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมทางการศึกษา ลงปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกให้ความรู้อย่างเดียว แต่ต้องเอื้ออำนวยความสะดวกสบาย คอยช่วยเหลือในคราวจำเป็นเท่านั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจะเปลี่ยนไปกล่าวคือ ครูจะเป็นกัลยาณมิตร เป็นเพื่อนทางวิชาการแก่เด็ก เป็นที่ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2525:42) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น หมายถึง กระบวนการที่ให้ได้เรียนรู้กระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กระบวนการสอนความคิดสร้างสรรค์

กุลยา ดันติผลาชีวะ (2544:21) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนแต่ละวัย แต่ละคนพึงมี โดยครูมีหน้าที่สร้างเด็กให้มีฐานความรู้ที่สอดคล้องการเรียนรู้ขั้นสูงต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ชนธิป พรกุล (2543:50) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542:11) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ทิศนา แคมมณี (2540:5) กล่าวโดยสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of Attention) หรือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ บทบาทในที่นี้หมายถึง บทบาทในการเรียนรู้ หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเชื่อว่า หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นมาก ผู้เรียนก็จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเรียนรู้มาก และควรจะมีการเรียนรู้ที่ดีตามมา

ล้ง (Lang. 1977:168) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นสำคัญเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาครบถ้วน ด้วยวิธีการแต่ละบุคคลที่อาจแตกต่างกันไป เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

แบรนเดอร์ และ จินนิส (Brander and Ginnis. 1964:26) การสอนที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ คือ ระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเรื่องเรียนเป็นหัวใจสำคัญด้วยความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่บรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง 100% ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมและรับผิดชอบการเรียนการรู้ของตนเอง

ริสคอล (Riscoll. 1976:92) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบยึดเด็กเป็นสำคัญ ว่าผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการเรียนการสอนที่ผู้อื่นออกแบบให้เท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น ในการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนและวิธีการที่ความต้องการเหล่านั้นจะสัมฤทธิ์ด้วย

ซาเรน และ ชาร์เน่ (Sharan and Shrane. 1977:180-181) เสนอความคิดว่า การจัดการเรียนการสอนแบบยึดเด็กเป็นสำคัญนั้น ควรเริ่มต้นที่ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนควรวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ผู้เรียนทุกวัยจะเรียนได้ดีที่สุด สนุกและมีความรู้ที่สุด ถ้าเขาได้เรียนรู้เนื้อหาและความคิดรวบยอดต่าง ๆ จากกิจกรรมแทนการรับจากการบอกเล่า

สรุป การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน โดยเนื้อหาหรือบทเรียนต้องสามารถสนองตอบความสนใจและถนัดของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ โดยการเตรียมเนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งยังเป็นທີ່ปรึกษาเมื่อผู้เรียนเกิดปัญหา

แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นแนวคิดที่มีหน้าที่จัดการศึกษา คือ ครู อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่สอนจะต้องตระหนักเสมอในการจัดกิจกรรม พึงคำนึงเสมอว่าการจัดการเรียนรู้แบบนี้จะต้องจัดอย่างไร มีองค์ประกอบสำคัญอะไรบ้างจึงจะเรียกได้ว่า “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ไม่ใช่เพียงความคิด รูปแบบ แต่จะต้องมีทั้งความคิด รูปแบบและวิธีการทุกอย่างต้องเป็นรูปธรรมนำไปปฏิบัติจริง เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน ขอนำแนวคิดพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์.2542:6)

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน

ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูคือผู้สนับสนุน(supporter) และเป็นแหล่งความรู้(resource person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนในสิ่งที่ตนจะเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบต่อเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้

ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับ “สิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)”

3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้เรียนจะได้รับความสุขจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาริเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน

การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครูคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้

ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ครูจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็น ความเชี่ยวชาญ ความรู้เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได้อีก

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่บวกที่แตกต่างจากเดิม

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่บวกที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะที่สูงขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา

การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไปกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน

หากเราต้องการจะสร้างคนไทยที่พึงประสงค์สามารถคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และประยุกต์ใช้เป็น ครูจะทำหน้าที่ผูกขาดการถ่ายทอดความรู้ ฝึกให้ผู้เรียนทำตาม เน้นการท่องจำเนื้อหาวิชาไม่ได้แล้ว การสอนต้องเปลี่ยนเป็นการเรียน ความรู้ต้องเปลี่ยนเป็นความคิด วิธีการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางต้องเปลี่ยนให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องหาทางให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เอง รู้วิธีเรียนรู้ และรักที่จะเรียนรู้

บทบาทของครูเมื่อนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เรียกว่า “ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)” ซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้

1. เป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักสูตร ตลอดจนการวางแผนการเรียน

การสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือก ผลิตภัณฑ์ใช้เพื่อการเรียนการสอน วัดและประเมินผล และรวมไปถึงการจัดระเบียบวินัยในชั้นเรียนด้วย

2. เป็นผู้จัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดชั้นเรียน วัสดุ อุปกรณ์ แสงสว่าง ระบบเสียง ให้ผู้เรียนรู้สึกสบายและอยากเรียน ส่วนด้านจิตวิทยา ได้แก่ การจัดชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ส่งเสริมการกล้าคิด กล้าทำ กล้าริเริ่ม ให้โอกาสผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จทุกคน

3. เป็นผู้ชี้แนะหรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้โดยการสังเกต สำรวจ ทดลอง วิเคราะห์จนพบคำตอบ ซึ่งเป็นวิธีการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง

4. เป็นผู้นำเสนอในเรื่องที่มีความซับซ้อนซึ่งผู้เรียนอาจประสบปัญหา ถ้าต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยและไม่เคยมีความรู้มาก่อน ครูพิจารณาแล้วว่าควรเป็นผู้นำเสนอเรื่องนี้ด้วยตนเอง

5. เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อพร้อมที่จะเข้าใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน หรือแก้ไขบางอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น

6. เป็นผู้เสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการ และเป็นการย้าให้ผู้เรียนมั่นใจในการกระทำของตนเอง จะได้พัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ครูควรเลือกโอกาสในการเสริมแรงให้เหมาะสม

7. เป็นผู้ถามคำถามการถามคำถามเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูสามารถใช้พัฒนาสติปัญญาของผู้เรียน คำถามที่ใช้จึงควรหลากหลายและใช้ความคิดระดับสูงในการตอบ

8. เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้เรียนเมื่อลงมือปฏิบัติสิ่งใดย่อมต้องการทราบผลการกระทำของตนเอง ครูควรบอกผลการกระทำแก่ผู้เรียนโดยเร็ว เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจหรือแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันทั่วทั้งที่ครูควรมีวิธีให้ข้อมูลย้อนกลับที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ครูจำนวนมากยังเคยชินอยู่กับบทบาทเดิม คือการเป็นผู้บอก เล่า ถ่ายทอด อธิบายเนื้อหาความรู้ให้กับผู้เรียน ที่จริงแล้วครูจะเป็นเพียงผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรมีบทบาทตามแบบประสาน 5 แนวความคิดหลัก หรือ โมเดล ซิปปา (CIPPA MODEL) ดังนี้ (สมพร ไชยะ. 2544:112-113 อ้างถึงทีสนา แคมมณี. 2542:13)

1. การเตรียมการสอน

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ

1.2 ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

1.3 วางแผนการสอน

1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

1.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน

1.3.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

1.4 จัดเตรียม

- 1.4.1 สื่อวัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน
- 1.4.2 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
- 1.4.3 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
- 1.4.4 ห้องเรียน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้

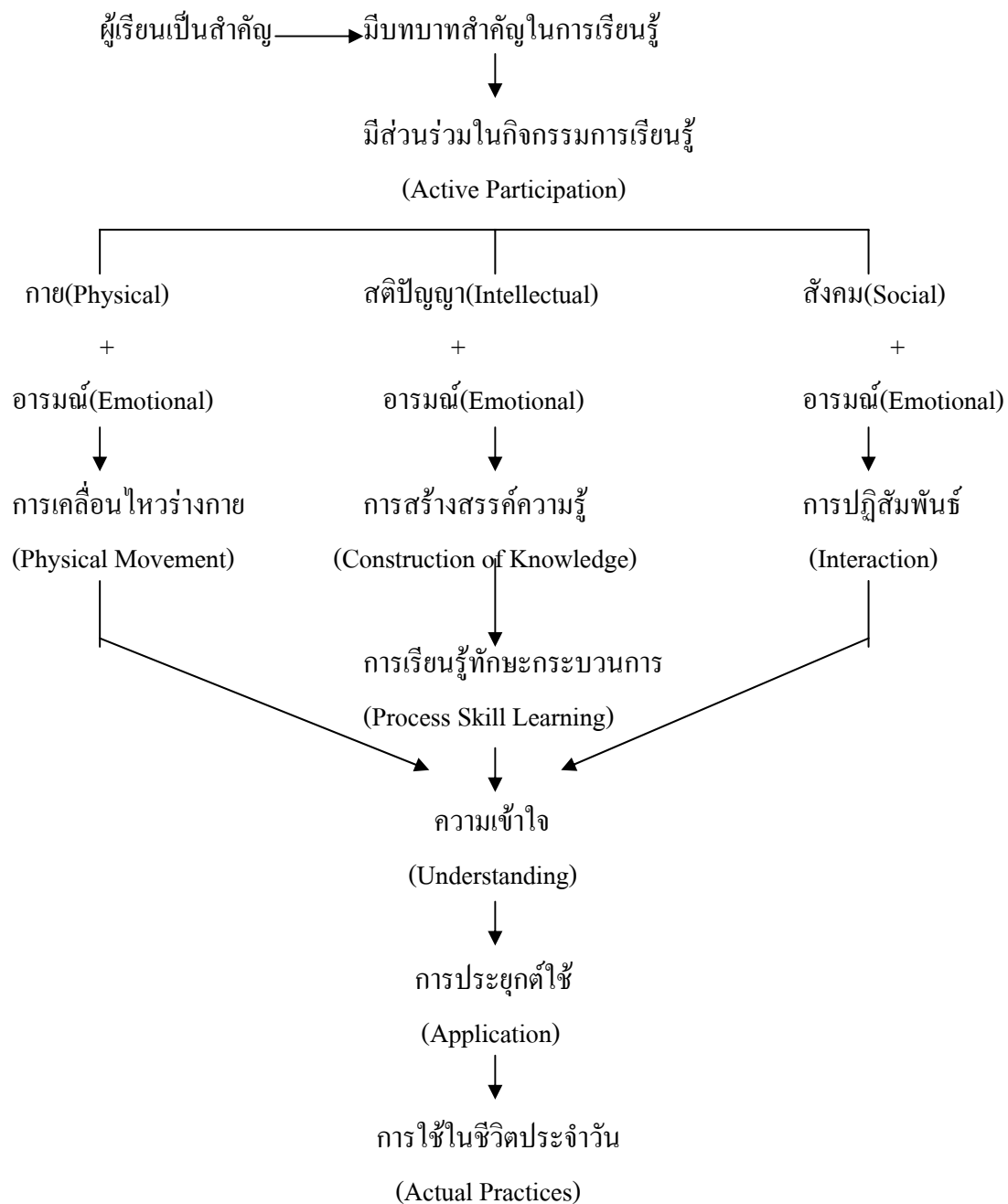
2. การสอน/การดำเนินการสอน

- 2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่เตรียมไว้
 - 2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
 - 2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.3.3 กระตุ้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
 - 2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 2.3.5 ให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
 - 2.3.6 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการปรับปรุง
 - 2.3.7 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม
 - 2.3.8 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 2.3.9 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้

ของผู้เรียน

3. การประเมินผล

- 3.1 เก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลงานของนักเรียน
- 3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

แม้ว่าจะมีการมอบบทบาทผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน แต่ก็ไม่ได้ทำให้ครูลดความสำคัญลง แต่ในทางตรงกันข้ามครูกำลังแสดงเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ ตั้งแต่ทำความเข้าใจผู้เรียนแต่ละคน ค้นหาความสามารถ จัดเตรียมเนื้อหา และวิธีเรียน แนะนำการเรียน ทำให้ผู้เรียนเป็นตัวอย่าง กระตุ้นความคิด ด้วยคำถาม สร้างปัญหาให้ขบคิด ทั้งครูและศิษย์จะเห็นคุณค่าของกันและกันเพราะต่างฝ่ายร่วมอยู่ใน

กระบวนการเรียนรู้ด้วยกัน กล่าวโดยสรุปหน้าที่ของครูคือ การให้ความรู้ ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้จุดไฟแห่งการเรียนรู้ (ชนาธิป พรกุล, 2543:12-14)

หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุยา ตันผลาชีวะ (2544:20-22) ได้เสนอหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. การสอนต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างของผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน ครูต้องจัดการเรียนการสอน มีสาระเรื่องราวตามความสนใจของผู้เรียน ตามปัจเจกบุคคล ตามวัย ตามท้องถิ่น และตามกาลสมัย
2. การสอนต้องใช้การมีส่วนร่วม หมายถึงการคิดร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ครูต้องเปลี่ยนแนวคิดของตนเองจากการเป็นผู้ให้เป็นผู้ให้ความสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นผู้ให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก
3. การสอนต้องเป็นการสอนแบบให้คิดและลงมือปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติได้คิด ได้แก้ปัญหา ได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้จากประสบการณ์ จากการกระทำ จากการได้สัมผัส การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อน กับครู และผู้มีประสบการณ์ตรง
4. การสอนต้องมีการวางแผนอย่างชัดเจน มีจุดประสงค์ของการเรียนรู้ มีมโนทัศน์ (concept) ของเนื้อหาอย่างชัดเจน ว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร พร้อมกำหนดรูปแบบการสอน วางแผนกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้ได้ว่าสอดคล้องตามเป้าหมายที่ครูต้องการหรือไม่ ร่วมกับการประเมินตนเองของผู้เรียนโดยกำหนดมาตรฐานผลงานของตนร่วมกับครู
5. การสอนต้องมีเอกสารงานวิชาการ หรือหนังสือ หรือตำราเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน ให้เด็กได้ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่เรียนหรือใช้ประกอบการเรียน หรือใช้ก่อนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีสุข ต้องเป็นการสอนที่สร้างแรงจูงใจ ให้ความรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริงภายใต้การแนะนำปรึกษาที่ดีจากครู
6. การสอนต้องบูรณาการวิชาการ และกระตุ้นการถ่ายโยงความคิดจากวิชาที่เกี่ยวข้องโดยสอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง
7. การสอนต้องเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออก ให้โอกาสผู้เรียนเสนอความคิดเห็นหรือข้อค้นพบหรือสิ่งศึกษาด้วยการรับฟังและเปิดใจกว้างของครู ยอมรับความสามารถของผู้เรียน กระตุ้นให้เด็กแสดงศักยภาพของตนเองออกมาอย่างเต็มที่
8. การสอนต้องมีบรรยากาศของการเรียนที่ผ่อนคลาย ครูสามารถนำการสอนหลาย ๆ วิธีมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการนั่งฟังอย่างเดียว สิ่งที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองไม่เพียงแต่สร้างความสุขในการเรียนเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียนด้วย
9. การสอนต้องกระตุ้นความคิด นอกจากให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเองแล้วผู้เรียนควรต้องมีการ

เขียนบันทึก เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินเป็นข้อความรู้ ในขณะที่ด้วยกันครูต้องสอนด้วยการถามให้คิด รู้จักวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ และความรู้เพื่อเป็นการคิดที่กว้างขวางริเริ่ม และสร้างสรรค์

10. การสอนต้องเน้นการเรียนรู้แบบเข้าใจ ไม่ใช่การท่องจำแต่จำได้ ความจำของผู้เรียนจะเกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความรู้ การกระตุ้นความคิดจากการทำกิจกรรม กระบวนการเรียนและคำถามของครู

สรุปว่าหลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การสอนที่ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูมีบทบาทในการสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองออกมาได้อย่างเต็มที่ มีการสอนที่หลากหลายวิธี เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจดบันทึก ปฏิบัติงานนิยการเรียนรู้แบบยั่งยืนให้กับผู้เรียน

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีคุณภาพควรมีลักษณะดังนี้ (ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. 2543:12)

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย และอารมณ์ จิตใจ กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย ให้โอกาสผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน การเคลื่อนไหว อาจเป็นการเคลื่อนไหวอวัยวะหรือกล้ามเนื้อต่าง ๆ ได้แก่ 1.1 การเคลื่อนไหวอวัยวะ/กล้ามเนื้อมัดย่อย เช่น กิจกรรมการเขียน การฟัง การพูด การวาดภาพ การพับกระดาษ การเชิดหุ่น การร้อยลูกปัด การร้องเพลง เป็นต้น

1.2 การเคลื่อนไหวอวัยวะ/กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น กิจกรรมย้ายกลุ่ม การย้ายเก้าอี้ การจัดโต๊ะ การกระโดด การวิ่ง การเล่นเกมต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งหมายถึงการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะหลากหลาย เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ มีความกระฉับกระเฉง ตื่นตัว ไวต่อการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา และอารมณ์ จิตใจ กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีลักษณะที่กระตุ้นและท้าทายความคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่คิด ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี การเรียนรู้ทางสติปัญญานี้จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การเรียนรู้เนื้อหาความรู้ (Contents Knowledge) ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความรู้ต่าง ๆ ที่ผ่านมามีในอดีตครูมักจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง คือครูเป็นผู้มีความรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ โดยครูหวังว่าการถ่ายทอดความรู้ของตนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และนำความรู้ไปใช้ ซึ่งในทางปฏิบัติผลที่เกิดขึ้นอาจไม่เป็นไปตามที่หวัง จากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าผู้เรียนจำนวนมากมักเกิดการเรียนรู้ในระดับความรู้ ความจำเท่านั้น และบางส่วนอาจจะขึ้นไปถึงระดับความเข้าใจและมีน้อยมาก ดูได้ถึงการนำไปใช้

วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินผล แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดความรู้ของครูไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามที่ต้องการ ด้วยเหตุผลนี้จึงมีผู้แสวงหาความคิดใหม่ที่จะนำมาอธิบายและใช้แก้ไขปัญหานี้ ซึ่งแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง คือ แนวคิดการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) ซึ่งเชื่อว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นไปได้เรื่อย ๆ โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาโครงสร้างความรู้ภายในของบุคคล และการรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ความรู้เดิม หรือโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่
 2. ความรู้ใหม่ ได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่บุคคลรับเข้าไป
 3. กระบวนการทางสติปัญญา ได้แก่ กระบวนการทางสมอง ที่ใช้ในการทำความเข้าใจ ความรู้ที่รับมา และใช้ในการเชื่อมโยง และปรับความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน
- แนวคิดข้างต้น เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ เข้ามา และมีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาของการคิดกลั่นกรอง ข้อมูลวิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล ความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสร้างสรรค์ความรู้นี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง ส่งผลถึงความเข้าใจและการคงความรู้นั้น โดยที่มีกระบวนการสำคัญ ดังนี้ 1) ให้ผู้เรียนทบทวนความรู้เดิม 2) ให้ผู้เรียนได้รับแสวงหารวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง 3) ให้ผู้เรียนได้ศึกษา คิด วิเคราะห์ และสร้างความหมายข้อมูล ประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทักษะต่าง ๆ 4) ให้ผู้เรียนได้สรุป และจัดระเบียบความรู้ ข้อมูล หรือจัดโครงสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ 5) ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

2.2 การเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Skill) หรือทักษะทางสติปัญญาต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการเรียนรู้ เช่น ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะความคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ดังจะให้เห็นจากการสอนและประเมินผลการเรียนการสอนนั้นไม่เพียงพอเนื่องจากเนื้อหาความรู้ในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนไม่สามารถที่จะแสวงหาการศึกษาได้ด้วยตนเอง หากผู้เรียนมีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็น แนวคิดในเรื่องการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้หรือผลผลิต (Product) จึงเกิดขึ้น ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

2.2.1 ทักษะการแสวงหาความรู้และการศึกษาด้วยตนเอง เช่น ทักษะการสืบค้นแหล่งความรู้ ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการจดบันทึก ทักษะการประมวลความรู้ การจัดทำผังความรู้ การเขียน การอธิบาย และการสรุป เป็นต้น

2.2.2 ทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิดเปรียบเทียบ จำแนก

วิเคราะห์ สังเคราะห์ หาแบบแผน จัดโครงสร้าง จัดระบบ การตั้งสมมติฐาน การพิสูจน์ ทดสอบ การลงข้อมูล การสรุป อ้างอิง รวมทั้งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.2.3 ทักษะการจัดการ และทักษะการทำงานกลุ่ม หรือทำงานเป็นทีม

4. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคมและอารมณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ได้แก่ บุคคล แวดล้อม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางด้านสื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งครูจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่า ขณะที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผู้เรียนควรเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกใดที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และพยายามแสวงหาวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลักษณะดังกล่าว

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีตัวชี้ดังนี้ (ลำลี รักสุทธิ. 2544:14-15)

ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้จากกลุ่ม
4. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
6. นักเรียนได้ฝึกรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
8. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่ความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้าใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนที่ฝึกการคิด แก้ปัญหา และค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง

9. ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายวิธีการหรือหลายกิจกรรม ซึ่งครูสามารถนำมาจัดการเรียนการสอนได้ แต่ละกิจกรรมล้วนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนั้น ขอเสนอชื่อเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไปนี้ (อรรถย มุลคำ. 2542:30-31)

1. เกมการศึกษา(Educational Game)
2. สถานการณ์จำลอง(Simulation)
3. กรณีตัวอย่าง(Case Study)
4. บทบาทสมมุติ(Role play)
5. แก๊สถานการณ์(Situation)
6. โปรแกรมสำเร็จรูป(Programme instruction)
7. ศูนย์การเรียนรู้(Learning centre)
8. ชุดการสอน(Instructional Package)
9. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(Computer-Assisted instruction)
10. โครงการ(Project)
11. การทดลอง(Experimentation)
12. การถามตอบ(Question-Amswer)
13. การอภิปรายกลุ่มย่อย(Small Group Discussion)
14. การแก้ปัญหา(Problem-Solving)
15. สืบสวนสอบสวน(inquing)
16. กลุ่มสืบค้นความรู้(Group investigation)
17. กลุ่มสัมพันธ์(Gorup process)
18. การเรียนรู้แบบร่วมมือ(co-operative Learning)
19. ความคิดรวบยอด(Concept Attainment)
20. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง(Self-Directed Learning)
21. อริยสัจ4(4 Noble truth Method)
22. ทักษะศึกษานอกสถานที่(field trip)
23. การเรียนรู้จากห้องสมุด(Library study)
24. พัฒนาระบวนการคิด(inductive thinking)
25. ปทัสฐานของกลุ่ม(Norminal Group)
26. งานวิเคราะห์ภาคสนาม(Force Field Analysis)

27. ศิลปสร้างสรรค์(Creative Arts)
28. การนำเสนอด้วยวิดีโอ(VDO. Presentation)
29. พินิจหาแหล่งข้อมูล(Resources identification)
30. การสอนแบบให้เรียนโดยอิสระ(Freedom Learning)

การจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องต่อเนื่องกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและยั่งยืน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีนั้นจะมุ่งเน้นในเรื่องของการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ประยุกต์ได้และมีเจตคติที่ดี ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนไม่ควรใช้วิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว ควรใช้วิธีการสอนหลายรูปแบบผสมผสานกัน เพราะในแต่ละวิธีการสอนก็จะมีจุดเด่นที่แตกต่างกันสร้างการเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้สอนควรมีการจัดวิธีการสอนในแต่ละบทเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สูงสุด

ซึ่งวิธีการสอนที่นิยมนำมาใช้ในการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ(Cooperative Learning: CL) การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเพิ่มพูนแรงจูงใจในการเรียน การเรียนแบบร่วมมือไม่ใช่การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มรวมกันแบบธรรมดา แต่เป็นการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน กล่าวคือสมาชิกทุกคนในทีมจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้ และสมาชิกแต่ละคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีม (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ. 2544:3)

โครงสร้างหรือรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนในการเรียนแบบร่วมมือจะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น (Aronson, et al. 1978; bejarano, 1997; Kagan. 1988; Johnson, et al. 1981; Sharan. 1989) ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในด้านการถามคำถามซึ่งกันและกัน การขยายความและอธิบายเพิ่มเติม ช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นพร้อมทั้งเข้าใจบทเรียนได้อย่างดี (Slavin, 1990; McGroarty. 1989)

ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

สลาวิน (Slavin. 1987) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยทั่วไปจะมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน สมาชิกในกลุ่มจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับการสอน และช่วยเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันคือเป้าหมายของกลุ่ม

โอลเซน และคาแกน (Olsen and Kagen. 1994) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกันทั้งความสามารถ เพศ และสมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ทั้งส่วนตัวและสมาชิกในกลุ่ม

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกในกลุ่มแต่ละบุคคลในกลุ่ม สมาชิกต่างได้รับความสำเร็จร่วมกัน

จากความหมายของการเรียนแบบร่วมมือข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นแบบการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่ต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามที่เป้าหมายกำหนด

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางบวก (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น
2. การปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face to Face Promotive interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนในกลุ่มฟัง เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุด
3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม
4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and Small Group Skill) ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การวางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่ส่งเสริมนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และในปี ค.ศ. 1991 จอห์นสันและจอห์นสัน ได้เพิ่มองค์ประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือขึ้นอีก 1 องค์ประกอบ ได้แก่

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนจนประเมิณผลและปรับปรุงงาน

องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่ช่วยให้การเรียนรู้แบบร่วมมือดำเนินไปได้ด้วยดี และบรรลุตามที่เป้าหมายกลุ่มกำหนด

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่นิยมใช้ในปัจจุบันมี 6 รูปแบบ ดังนี้ (ไสว พักขาว. 2542)

1. **รูปแบบ Jigsaw** เป็นการสอนที่อาศัยแนวคิดการต่อภาพ ผู้เสนอวิธีนี้คนแรกคือ อารอนสันและคณะ ต่อมา มีการปรับและเพิ่มเติมขั้นตอน แต่วิธีก็ยังคงเดิม การสอนแบบนี้ นักเรียนแต่ละคนจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมด โดยการศึกษาจากเอกสารหรือกิจกรรมที่ครูกำหนดให้

Jigsaw มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. การเตรียมสื่อการเรียนการสอน (Preparation of materials) ครูสร้างใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนของกลุ่ม และสร้างแบบทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ แต่หากมีหนังสือเรียนอยู่แล้วจะทำให้ง่ายขึ้น ใบงานควรบอกให้นักเรียนต้องทำอะไรบ้าง

2. การจัดสมาชิกของกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญ (Teams and Expert Groups) ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มจะมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องใบงานที่ครูสร้างขึ้น ครูแจกใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่ม และให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละคนศึกษาใบงานของตนก่อนจะแยกย้ายไม่ตามกลุ่มต่าง ๆ เพื่อจะนำเสนอสิ่งนั้นไปสอนสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

3. การรายงานและทดสอบย่อย (Reports and Quizzes) เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จแล้ว ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนก็จะกลับไปยังกลุ่มเดิมของตนเอง และสอนเรื่องที่ตนเองทำแก่สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้วิธีการต่าง ๆ ในการนำเสนอสิ่งที่จะสอน นักเรียนอาจใช้วิธีการสาธิต อ่านรายงาน ใช้คอมพิวเตอร์ รูปภาพ การอภิปรายและซักถามปัญหาต่าง ๆ โดยสมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้แต่ละเรื่องที่คุณเชี่ยวชาญนำมาเสนอ

ขั้นตอนการสอนแบบJigsaw มีดังนี้

1. ครูแบ่งหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม

2. จัดกลุ่มนักเรียนให้สมาชิกที่มีความสามารถละกันเป็นกลุ่มพื้นฐาน จากนั้นแจกเอกสารหรืออุปกรณ์การสอนให้กลุ่มละ 1 ชุด

3. เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

นักเรียนแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐาน ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารส่วนที่ได้รับมอบหมาย โดยคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเอกสารหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งเป็นกลุ่มด้วยกัน กลุ่มละ 3 หรือ 4 คน แล้วแต่จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ครูกำหนด

ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกจะอ่านเอกสาร สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ เพื่อเตรียมทุกคนให้พร้อมที่จะไปสอนหัวข้อนั้น ที่กลุ่มเดิมของตนเอง

4. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิม แล้วผลิตเปลี่ยนเวียนกันอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละหัวข้อ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนให้เข้าใจชัดเจน

5. นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกหัวข้อ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมเป็นคะแนนกลุ่ม

6. กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัล หรือการชมเชย

การสอนแบบ Jigsaw เป็นการสอนที่อาจนำไปใช้ในการทบทวนเนื้อหาที่มีหลาย ๆ หัวข้อหรือใช้กับบทเรียนที่เนื้อหาแบ่งแยกเป็นส่วน ๆ ได้ และเป็นเนื้อหาที่นักเรียนศึกษาจากเอกสารหรือสื่อการสอนได้

2. รูปแบบ STAD (Student Teams-Achievement Division)

สลาวิน (Slavin, 1980) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้เป็นทีม (Student Teams Learning Method) ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ Student Teams-Achievement Divisions (STAD) และ Teams-Games-Tournaments (TGT) เป็นรูปแบบที่สามารถปรับใช้กับทุกวิชาและระดับชั้น Teams Assisted Individualization (TAI) เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการสอนคณิตศาสตร์ และ Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) ซึ่งเป็นรูปแบบในการสอนการอ่านและการเขียน

องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ STAD

องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ STAD มี 5 ประการ คือ

1. การนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน (Class presentations) ครูเป็นผู้นำเสนอสิ่งที่นักเรียนต้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นมโนคติ ทักษะและ/หรือกระบวนการ การนำเสนออาจต้องใช้การบรรยาย การสาธิตประกอบการบรรยาย ใช้วีดิทัศน์หรือแม้แต่การให้นักเรียนลงมือปฏิบัติการทดลองตามหนังสือเรียน

2. การทำงานเป็นกลุ่ม (Teams) ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4-5 คน มีความสามารถแตกต่างกัน มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย และมีหลายเชื้อชาติ ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มทราบถึงหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มว่านักเรียนต้องช่วยเหลือกัน เรียนร่วมกัน อภิปรายร่วมกัน ตรวจสอบคำตอบของงานที่ได้รับมอบหมายและแก้ไขคำตอบร่วมกับสมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องทำงานให้ได้ดีที่สุดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ให้กำลังใจและทำงานร่วมกันได้

3. การทดสอบย่อย (Quizzes) หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูก็ทำการทดสอบย่อยกับนักเรียน โดยนักเรียนต่างคนต่างทำ เพื่อเป็นการประเมินความรู้ที่นักเรียนเรียนมา สิ่งนี้จะเป็นตัวกระตุ้นความรับผิดชอบของนักเรียน

4. คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน (Individual Improvement Score) คะแนนพัฒนาการของนักเรียนจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนทำงานหนักขึ้น ในการทดสอบแต่ละครั้งครูจะมีคะแนนพื้นฐานเป็นคะแนนต่ำสุดของนักเรียนในการทดสอบย่อยแต่ละครั้ง

5. การรับรองผลงานของกลุ่ม (Teams Recognition) โดยการประกาศคะแนนของกลุ่มแต่ละกลุ่มให้ทราบ พร้อมให้คำชมเชย หรือให้ประกาศนียบัตรหรือให้รางวัลกับกลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุด โปรดจำไว้ว่า คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมีความสำคัญเท่าเทียมกับคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนได้รับการทดสอบ

3. รูปแบบ LT (Learning Together : LT)

รูปแบบ LT นี้จอห์นสันและจอห์นสัน เป็นผู้เสนอในปี ค.ศ. 1975 รูปแบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทำผลงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสม และการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ

1.1 กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (mutual goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน

1.2 การให้รางวัลรวม

1.3 ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูล (share resources) ครูอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่านโดยแบ่งเอกสารออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (assigned roles) งานที่มอบหมายแต่ละงานอาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในรูปแบบฝึกหัดที่กำหนด

2. จัดให้มีการรับผิดชอบระหว่างนักเรียน (face-to-face interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของการช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (individual accountability) เป็นการทำให้ นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูต้องจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินเป็นระยะ กลุ่มสมาชิกของกลุ่มให้ตอบคำถามหรือรายงานผลการทำงานสมาชิกทุกคนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม

4. ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (social skill) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การวางใจผู้อื่น การสื่อสาร และทักษะในการจัดการข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

5. จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (group processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางการปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น

จากหลักการดังกล่าวทำให้ได้แบบการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ Learning Together ที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนแบบ LT ดังนี้

1. ครูและนักเรียนทบทวนความรู้เดิม หรือความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง
2. ครูแจกแบบฝึกหัดหรืองานให้กับทุกกลุ่ม ๆ ละ 1 เหมือนกัน นักเรียนช่วยกันทำงานโดยแบ่งหน้าที่แต่ละคน
3. แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือว่าเป็นงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับและเข้าใจแบบฝึกหัดหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว
4. ตรวจคำตอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลหรือติดประกาศไว้ในบอร์ด

4. รูปแบบ TAI (Team Assisted Individualization)

TAI (Team Assisted Individualization) คือ วิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ (Co-operative Learning) และการสอนรายบุคคล (Individualization Instruction) เข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมในการเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถของตนและส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ TAI มีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน
2. ทดสอบจัดระดับ (placement Test) ตามคะแนนที่ได้
3. นักเรียนศึกษาเอกสารแนะนำบทเรียน ทำกิจกรรมจากสื่อที่ได้รับ จบแล้วส่งให้เพื่อในกลุ่มตรวจ
 - ตอบถูกทุกข้อ ให้เรียนต่อ
 - ตอบผิดบ้างให้ซักถามเพื่อนในกลุ่มช่วยเหลือก่อนที่ครูจะถาม
4. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดทักษะในการใช้สื่อที่ได้เรียนจบแล้ว
 - ทดสอบย่อยฉบับ A เป็นรายบุคคล ส่งให้เพื่อในกลุ่มตรวจ ถ้าได้คะแนน 75% ถือว่าผ่าน
 - ถ้าได้คะแนนไม่ถึง 75% ให้ไปเรียนจากสื่อที่ศึกษาไปแล้วอีกครั้ง แล้ว

ทดสอบฉบับ B เป็นรายบุคคล

5. ทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบประจำหน่วย (Unit Test)
 - ถ้าไม่ผ่าน 75% ผู้สอนจะพิจารณาแก้ไขปัญหาค้างครั้ง
6. ครูคิดคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม แล้วจัดอันดับดังนี้
 - กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์สูง ได้เป็น Superteam (ยอดเยี่ยม)

- กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์ปานกลาง ได้เป็น Great team (ดีมาก)
- กลุ่มที่ผ่านเกณฑ์ต่ำ ได้เป็น Good team (ดี)

5. รูปแบบ TGT (Teams-Games-Tournaments)

การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือตามรูปแบบ TGT เป็นการเรียนแบบร่วมมือกันแข่งขันทำกิจกรรม โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ครูทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ด้วยการซักถามและอธิบาย ตอบข้อสงสัยของนักเรียน
2. จัดกลุ่มแบบคนละกัน (Home team) กลุ่ม 3-4 คน
3. แต่ละทีมศึกษาหัวข้อในวันนี้จากแบบฝึกหัด (worksheet and answer sheet) นักเรียนแต่ละคนทำหน้าที่และปฏิบัติตามกติกาของ Cooperative Learning เช่น เป็นผู้จับบันทึก ผู้คำนวณ สนับสนุน เมื่อสมาชิกทุกคนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกทุกข้อ ทีมเริ่มทำการแข่งขันตอบปัญหา
4. การแข่งขันตอบปัญหา (academic games tournament)
5. นักเรียนกลับกลุ่มเดิม (Home Team) รวมแต้มโบนัสของทุกคน ทีมใดที่มีแต้มโบนัสสูงสุด จะให้รางวัลหรือติดประกาศไว้ในมุมข่าวของห้อง

6. รูปแบบ GI (Group Investigation)

Group Investigation (GI) พัฒนาโดย Sharan และคณะ (1984) เป็นโมเดลการเรียนแบบร่วมมือที่มีความซับซ้อนและกว้างมาก ปรัชญาของ GI ก็คือต้องปลูกฝังการร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกระจายภาระงานและสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม GI ยังกระตุ้นบทบาทที่แตกต่างกันทั้งภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนของ GI มีอยู่ด้วยกัน 6 ประการคือ

1. การเลือกหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา (Topic selection)
2. การวางแผนร่วมมือในการทำงาน (Cooperative planning)
3. การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ (Implementation)
4. การวิเคราะห์และสังเคราะห์งานที่ทำ (Analysis and synthesis)
5. การนำเสนอผลงาน (Presentation of final report)
6. การประเมินผล (Evaluation)

GI เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่มอบหมายความรับผิดชอบอย่างสูงให้กับนักเรียน ในการที่จะบ่งชี้ว่าเรียนอะไรและเรียนอย่างไร ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และตีความหมายของสิ่งของที่ศึกษาโดยเน้นการสื่อความหมายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นของกันและกันในการทำงาน

การเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 6 รูปแบบที่กล่าวมาแล้วจัดเป็นวิธีการสอนที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างเหมาะสม

แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ยังมีอีกมากที่น่าจะกล่าวนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น เพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจึงขอเสนอการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมากล่าวให้ปรากฏอีก 4 ประการคือ(สำลี รักสุทธี. 2544:26)

1. การจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL
2. การจัดการเรียนการสอนแบบ STORYLINE METHOD
3. การจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT
4. การจัดการเรียนการสอนแบบ CATS MODEL

1. การจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL

ความเป็นมา

การจัดการเรียนการสอนแบบ cippa หรือ cippa model เป็นประดิษฐ์กรรมของนักการศึกษาไทยคืออาจารย์ทิศนา แจมมณี ท่านได้คิดวิธีการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ขึ้นมาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด เป็นวิธีการที่ได้รับการกล่าวขานถึงและเป็นที่ยอมรับวิธีหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเป็นหลักการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเนื่องจาก

สนองตอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมากที่สุด สอดคล้องกับความสนใจ พัฒนาการของผู้เรียนมากที่สุดจึงเป็นนวัตกรรมที่ควรกล่าวถึง (สำลี รักสุทธี. 2544:26-27)

คำว่า “cippa” คำนี้มีที่มา พยัญชนะแต่ละตัวมีที่มา ดังนี้

C มาจากคำว่า Construct หมายถึงการสร้างความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของการสร้างสรรค์

I มาจากคำว่า Interaction หมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

P มาจากคำว่า Physical Participation หมายถึงผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย มีโอกาสเคลื่อนไหว ปฏิสัมพันธ์รับรู้ทางกายมากที่สุด

P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึงการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

A มาจากคำว่า Application หมายถึงการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

โดยสรุปของการเรียนการสอนแบบ cippa คือ

1. นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (construct) ไม่ใช่ทุกอย่างจะต้องถูกกำหนดโดยครูฝ่ายเดียว หากแต่ผู้เรียนต้องมีโอกาสสร้างองค์ความรู้ร่วมด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้มีความสำคัญแก่ผู้เรียนสมอง ความคิด ทักษะ โลกทัศน์ของผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

2. นักเรียนจะต้องมีโอกาสปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากผู้อื่น (interaction) ข้อนี้เป็นการสนับสนุน

กระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนควรมีกิจกรรมกลุ่มได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ภายในกลุ่มในห้องเรียน โรงเรียน เป็นการปลูกฝังค่านิยมแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม ยิ่งในปัจจุบันสังคมกำลังมีปัญหา คนเห็นแก่ตัวมากขึ้นเนื่องจากขาดทักษะกระบวนการกลุ่ม ดังนั้นให้ผู้เรียนเรียนรู้การอยู่ร่วมกับสังคม กลุ่มเพื่อน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่ดี

3. นักเรียนจะต้องมีการเคลื่อนไหวร่างกาย (physical participation) คือมีโอกาสได้แสดงบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้มีความกระฉับกระเฉงตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาในส่วนนี้นักเรียนจะได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทางร่างกายมิใช่นั่งคอยฟังครูสอนโดยไม่ไหวติงแต่อย่างไร

4. นักเรียนต้องได้มีโอกาสเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ (Process) คือการให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้กระบวนการเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ถึงความรู้สู่สังคม สามัคคี รักใคร่กันจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

5. นักเรียนต้องมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ (Application) คือนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่สร้างขึ้นเองไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่น ที่มีความคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกันเป็นการได้ทดสอบความรู้ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจ ความพอใจ เป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไป

จากทั้งหมดที่กล่าวมาก็คือ การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นั่นคือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างรอบด้าน (4 ด้าน) คือ

1. มีส่วนร่วมทางกาย (physical participation) โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อตื่นตัวตลอดเวลา

2. มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) โดยจัดกิจกรรมให้กระทบกระเทือนอารมณ์ของนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางอารมณ์มีผลต่อการสร้างจิตสำนึก ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมแบบยั่งยืน

3. มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสนหาความรู้จากแหล่งความรู้รอบตัว คือ เพื่อน ครู ผู้ปกครอง สังคม ชุมชนมากที่สุด ให้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

4. มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวกลไกของสมอง โดยใช้กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือ ดังนั้นกิจกรรมที่จะจัดขึ้นจะเป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิด ให้ฝึกการคิดแบบสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา

2. การจัดการเรียนการสอนแบบ STORYLINE METHOD

ความเป็นมา

การจัดการเรียนการสอนแบบ storyline หรือ storyline method เป็นหลักการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและบูรณาการวิชา วิธีการนี้เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศสก็อตแลนด์โดย สตีฟ เบลล์

(Dr. Steve Bell) และคณะเป็นผู้ริเริ่มเพื่อใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการ ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสแตรธไคลด์ (strathclyde) วิทยาเขตจอร์แดน ฮิลล์ (Jordan hill) และได้รับการพัฒนาเรื่อยมาจนเป็นที่ยอมรับของวงการการศึกษา

ต่อมาใน พ.ศ. 2539 ดร.อรัญ มุลคำ ได้รับการถ่ายทอดหลักวิธีการของ storyline จากดร.เบลล์ และได้นำมาทดลองใช้ในประเทศไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2540 ที่โรงเรียนจังหวัดสตูล ภายใต้การดำเนินงานของสุวิทย์ มุลคำ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด นักวิชาการยอมรับว่าเป็นวิธีการที่ดีประการแรกเป็นการเรียนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ประการที่สองคือมีการบูรณาการวิชาการอย่างดียิ่งวิธีหนึ่ง (สำลี รักสุทธี. 2544:28)

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544:98-104) ได้ให้ความหมายของวิธี storyline ว่าหมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์หรือเรียกว่าการกำหนดเส้นทางการเดินเรื่อง (topic line) และใช้คำถามหลัก (key questions) เป็นตัวนำสู่การให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการบูรณาการระหว่างวิชาเพื่อเป้าหมายให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้และสามารถถ่ายโอนความรู้ได้

ลักษณะสำคัญของวิธี storyline

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ มีลักษณะสำคัญโดยสรุป ดังนี้
(พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2542:3-5 ; อรรถพล อนันตวรสกุล, 2542:5-6)

1. มีเส้นทางเดินเรื่อง (topic line) ที่ดำเนินเรื่องอย่างมีเหตุผลและมีการเรียงลำดับขั้นตอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 ของวิธีสตอรีไลน์ คือ ฉาก ตัวละคร วิถีชีวิต และเหตุการณ์สำคัญ
2. มีคำถามหลักเป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละฉากซึ่งผู้เรียนต้องเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมต่างๆ
3. มีการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้จากหลายสาขาวิชา
4. การเชื่อมโยงองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้จากห้องเรียนออกไปสู่ชุมชนและชีวิตจริงของผู้เรียน
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ
6. ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความสุข และตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้
7. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการแสวงหาคำตอบจากคำถามหลักที่ผู้สอนกำหนดขึ้น
8. ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมุ่งพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการตัดสินใจผ่านกิจกรรมต่าง ๆ
10. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเรียนรู้ของตนอย่างเต็มศักยภาพ

วิธีสตอรี่ไลน์เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เรื่องราวที่สร้างขึ้นอย่างมีความหมายในบริบทของชีวิตจริง ซึ่งเป็นการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวเชื่อมเรื่องราวทั้งหมดเข้าด้วยกัน และเป็นตัวนำสู่การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเชื่อมโยงองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้จากห้องเรียนไปสู่ชุมชนและชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของวิธีสตอรี่ไลน์มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. **ฉาก** เป็นการระบุเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของเรื่องราว การกำหนดฉากจึงเหมือนกับการสร้างบรรยากาศหรือการนำเข้าสู่เรื่องราวที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้
2. **ตัวละคร** เป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องราว ในฉากนั้น ๆ ตัวละครอาจจะเป็นคน สัตว์ หรือพืช
3. **การดำเนินชีวิตของตัวละคร หรือวิถีชีวิต** เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง เนื่องจากการกำหนดว่าตัวละครแต่ละตัวนั้นมีวิถีชีวิตอย่างไรนั้น จะเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินเรื่อง ตัวละครแต่ละตัวจะมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตามแต่จินตนาการของผู้เรียนที่จะกำหนดขึ้น
4. **เหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาที่เกิดขึ้น** องค์ประกอบนี้นับว่ามีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นจุดหักเหของเรื่องและสีสันของเรื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการหาทางออกให้กับตัวละครและเรื่องราว ซึ่งการตัดสินใจของผู้เรียนนั้นจะสะท้อนถึงแนวคิด ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนทักษะในการแก้ปัญหา โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองและตัดสินใจ เหตุการณ์สำคัญในเรื่องอาจจะมีมากกว่าหนึ่งเหตุการณ์และอาจเชื่อมโยงกันได้

ขั้นตอนการวางแผนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ มีขั้นตอนในการวางแผนการสอน ดังนี้
(อรรถพล อนันตวรสกุล, 2542:4-5)

1. วิเคราะห์หลักสูตร โดยรวมของทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดหัวข้อที่จะนำมาบูรณาการ
2. กำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยเรียงลำดับหัวข้อ แบ่งออกเป็นตอน ๆ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญทั้ง 4 ประการ ส่วนรายละเอียดนั้นเป็นหน้าที่ของผู้เรียนในการเติมเต็มเรื่องราวต่าง ๆ
3. กำหนดคำถามหลักเพื่อใช้ในการเปิดประเด็นนำเข้าสู่กิจกรรม และเชื่อมโยงเรื่องราวและกิจกรรมในแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน และเนื่องจากคำถามหลักทำหน้าที่ในการนำเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นการตั้งคำถามควรเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม
4. วางรูปแบบกิจกรรมย่อย ๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิดปฏิบัติเพื่อหาคำตอบสำหรับคำถามหลักนั้น ๆ กิจกรรมควรมีความหลากหลายและน่าสนใจเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
5. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมและลักษณะการจัดชั้นเรียน
6. กำหนดแนวทางการประเมินผล ควรเน้นการประเมินตามสภาพจริงให้มากที่สุด โดยพิจารณา

จากกระบวนการทำงาน ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนกระบวนการในการพัฒนางานและการพัฒนาตนเอง

ข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่งคือ แม้ว่าวิธีการแบบสตอรี่ไลน์จะแบ่งออกเป็นขั้นตอน ตามหัวข้อเรื่องและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินเรื่อง จะมีลักษณะจบในตัว แต่เมื่อพิจารณาถึงเส้นทางเดินเรื่องทั้งหมด จะเห็นว่าผลของกิจกรรมหรือข้อสรุปที่ได้จากกิจกรรมแต่ละหัวเรื่องนั้นจะโยงใยถึงกัน ดังนั้นในการวางแผนการจัดกิจกรรมผู้สอนจึงต้องพิจารณาว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีความต่อเนื่องกันมากน้อยเพียงใด หัวข้อแต่ละหัวข้อถูกจัดเรียงลำดับกันอย่างไรเหมาะสม

บทบาทของผู้สอน

1. เป็นผู้เตรียม

1.1 กรอบแนวคิดของเรื่องที่จะสอน โดยเขียนเส้นทางการเดินเรื่อง และกำหนดเรื่องเป็นตอน (episode) จัดเรียงลำดับขั้นตอน โดยแต่ละหัวข้อเรื่องในแต่ละตอนได้จากการบูรณาการเตรียมคำถามสำคัญหรือคำถามหลักเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติอันช่วยความสละสลวยระหว่างการเรียนการสอน

1.2 เป็นผู้นำเสนอ (presenter) เช่น การนำเสนอประเด็น ปัญหา เหตุการณ์เรื่องราวที่จะสอน

1.3 เป็นผู้สังเกต (observer) สังเกตขณะนักเรียนตอบคำถาม ถามคำถาม ปฏิบัติกิจกรรมรวมทั้งสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ของนักเรียน

1.4 เป็นผู้ให้การกระตุ้น (motivator) กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้มีส่วนร่วม ในการเรียนอย่างแท้จริง

1.5 เป็นผู้ให้การเสริมแรง (reinforcer) เพื่อให้เพิ่มความถี่ของพฤติกรรมการเรียนรู้

1.6 เป็นผู้แนะนำ (director)

1.7 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (atmosphere organizer) ให้บรรยากาศการเรียนการสอน ทั้งทางกายภาพและด้านจิตสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

1.8 เป็นผู้สะท้อนความคิด (reflector) ให้การวิพากษ์วิจารณ์ข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อให้พฤติกรรมคงอยู่ หรือปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมการเรียนรู้

1.9 เป็นผู้ประเมิน (evaluator) ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ประเมินกระบวนการ (process) พฤติกรรมหรือการปฏิบัติระหว่างเรียน (performance) และประเมินผลงาน (product) ซึ่งผลงานอาจเป็นความรู้ใหม่ และ/หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่

2. เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการมากกว่าเน้นเนื้อหาสาระ

3. เน้นการบูรณาการระหว่างวิชาหรือผสมผสานระหว่างวิชาในหลักสูตร หรือบูรณาการเรียนการสอนแบบนำวิชาต่าง ๆ มาสอดแทรก

4. เป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้แหล่งหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนซักถาม ปรึกษาเพื่อค้นคว้าหาความรู้
 5. ครูเป็นผู้เริ่มประเด็นปัญหา เหตุการณ์เรื่องราวที่จะสอน และต้องจัดกิจกรรมเพื่อจบลงด้วยความ ตื่นเต้น ความพอใจของครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เป็นต้น
- บทบาทของผู้เรียน**
1. เป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกเรื่องตามที่ครูกำหนด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดำเนินการ เรียนด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนรู้สนุกสนาน ตื่นเต้น มีชีวิตชีวา และทำท่าย่อยตลอดเวลา
 2. มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ และการคิดในทุกสถานการณ์ที่ครูกำหนดขึ้นอย่างเป็น ธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง
 3. เรียนทั้งในห้องเรียนและในสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
 4. ตอบคำถามสำคัญ หรือคำถามหลัก (key questions) ที่ครูกำหนดจากประสบการณ์ของตนเองหรือ ประสบการณ์จริงในชีวิต
 5. มีความกระตือรือร้น ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น สามารถจำ พิจารณา ทำตามคำ แนะนำของครูได้อย่างดี
 6. ทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ อาจจะทำงานเดี่ยว เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ได้ด้วยความเต็มใจและด้วยเจต คติที่ดีต่อกัน
 7. มีความสามารถในการสื่อสาร เช่น การฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะสังคม รวมทั้งมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนในกลุ่มอื่น ๆ และกับครู
 8. เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหา คิดริเริ่มสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์
 9. เป็นผู้ที่สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่สามารถนำไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และถ่ายโอนความรู้ได้

3. การจัดการเรียนการสอนแบบ 4 MAT

ความเป็นมา

การจัดการเรียนการสอนแบบ 4 mat เป็นแนวคิดหนึ่งคลี่คลายขยายตัวมาจากแนวคิดของ จอห์น ดีวี่ อี (John Dewey) ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนในการลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by doing) ซึ่งผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับวัฏจักรการเรียนรู้ 4 mat คือ เบร์นิส แมคคาร์ธี (Bernice McCarthy) โดยค้นพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของ เดวิด คอลบ์ (David Kolb) สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้จากการ สังเกตหรือการรับข้อมูล โดยใช้พื้นที่ 4 ส่วน ของวงกลมแทนลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันโดยตรงกับธรรมชาติการเรียนรู้ของมนุษย์และระบบการทำงานของสมองซีกซ้ายและขวา (เชิธร พานิช. 2544:24)

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 mat

4 mat เป็นนวัตกรรมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวความคิดในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนมีปัญญา และมีความสุข

Bernice McCarthy ได้นำผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลการศึกษาด้านการพัฒนาสมอง 2 ซีก มาพัฒนาเป็นแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียนทุกลักษณะผสมผสานกัน กระบวนการจัดการเรียนรู้แบ่งได้ 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ 2 ขั้นตอน จึงทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและยืดหยุ่น ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพทุกด้านของผู้เรียนที่มีรูปแบบ/ลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนี้ (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข. 2545:82-84)

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับผู้เรียน ขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจในเรื่องที่เรียน ค้นพบเหตุผลของตนเองว่าทำไมต้องเรียนเรื่องนั้น แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

- a. การเสริมสร้างประสบการณ์ ขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ปฏิสัมพันธ์หรือใช้จินตนาการของตนกับสิ่งที่ กำลังเรียน (เน้นการพัฒนาสมองซีกขวา)
- b. การวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับ เป็นขั้นที่หาเหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับใน (เน้น การพัฒนาสมองซีกซ้าย)

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอเนื้อหา สาระ ข้อมูลแก่ผู้เรียน ขั้นนี้เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้จากขั้น 1.2 มาสู่การ สร้างความคิดรวบยอดเพื่อตอบคำถามให้ได้ว่าสิ่งที่เรียนนั้นคืออะไร แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

- 2.1 การบูรณาการประสบการณ์สร้างความคิดรวบยอด ขั้นนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง ระหว่างประสบการณ์ของตนกับสิ่งที่เรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ(เน้นการพัฒนาสมองซีกขวา)
- 2.2 การพัฒนาความคิดรวบยอด เป็นขั้นของการทำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนจนสร้างเป็นความ คิดรวบยอดได้ (เน้นการพัฒนาสมองซีกซ้าย)

ขั้นตอนที่ 3 การฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด เป็นการพัฒนาความคิดรวบยอดมาสู่การปฏิบัติจริง เป็นการหาคำตอบว่าทำได้อย่างไร แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

- 3.1 การปฏิบัติงานตามขั้นตอน ขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ (เน้นการพัฒนา สมองซีกซ้าย)
- 3.2 การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน ขั้นนี้เป็นการบูรณาการและสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่จะแสดงถึง ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดหรือความสนใจของตนเอง (เน้นการพัฒนา สมองซีกขวา)

ขั้นตอนที่ 4 การนำความคิดรวบยอดไปสู่การประยุกต์ใช้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือทำด้วย ตนเอง เพื่อชี้ให้เห็นว่า ถ้านำไปใช้ในชีวิตจริงแล้วเป็นอย่างไร แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

- 4.1 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้/พัฒนางาน ในขั้นนี้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกและลงมือกระทำงานของ ตนเองทุกขั้นตอนจนสำเร็จเป็นผลงาน(เน้นการพัฒนาสมองซีกซ้าย)

4.2 การนำเสนอผลงาน/การเผยแพร่ เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนในรูปแบบต่าง ๆ (เน้นการพัฒนาสมองซีกขวา)

บทบาทของครู

บทบาทและหน้าที่ของครูและนักเรียนจะเปลี่ยนไปตามกิจกรรมในวัฏจักรการเรียนรู้ ครูทำหน้าที่คล้ายพนักงานขาย เมื่อแนะนำหัวข้อใหม่ ครูต้องเข้าใจถึงความคิดรวบยอดของหัวข้อนั้น ทำให้เรื่องนั้นน่าสนใจชวนติดตาม หากมีการเริ่มต้นที่ดีแน่ใจว่าบทเรียนนั้นจะประสบความสำเร็จในภาคปฏิบัติส่วนนี้เป็นส่วนท้าทายผู้สอนมากที่สุด ส่วนของเนื้อหาครูเป็นผู้ให้ความรู้เป็นผู้ประสานงานทางวิชาการและนักเรียนจะทบทวนทำแบบฝึกหัดหรือไปงาน โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เป็นรายบุคคล

ในขั้นสุดท้ายครูจะเป็นเพื่อนเรียนหรือกรรมการช่วยกันหาแนวทางนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือเป็นฐานประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่อไป จะเห็นว่าครูทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเนื้อหาจริง ๆ เพียงหนึ่งในสี่ของเวลาทั้งหมดเวลาที่เหลือส่วนใหญ่เป็นเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติวิจัย

4. การจัดการเรียนการสอนแบบ CATS MODEL

ความเป็นมา

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบแคทส์ (CATS) เกิดจากการผสมผสานแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นวิธีการหลักสำหรับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา พบว่ามีทฤษฎี แนวคิด รูปแบบการสอนอยู่มากมายที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีแนวความคิดที่น่าสนใจอยู่ 3 แนวคิด ได้แก่ หลักการจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา (CIPPA) ของทีศนา แจมมณี (2540) การสอนแบบสตอรีไลน์ (Storyline approach) ของสตีฟเบลล์ (Steve Bell) ประเทศสกอตแลนด์ ซึ่งเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยเมื่อเดือนมิถุนายน 2541 และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2540 (ชนาธิป พรกุล, 2543:148)

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแคทส์ คือ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีแนวทางจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีองค์ประกอบที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการคือ(ชนาธิป พรกุล, 2543:196-210)

1. การสร้างความรู้(Constructing of knowledge)
2. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Application)
3. การคิด (Thinking)
4. การใช้เรื่องเพื่อการเรียนรู้ (Storyline – based learning)

1. การสร้างความรู้(Constructing of knowledge)

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างความหมายส่วนบุคคล ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อผู้เรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทฤษฎีการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) มองเห็นว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนสร้างความหมายขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง และเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต กระบวนการนี้สามารถถ่ายทอดโดยการจัดการเรียนการสอนได้

องค์ประกอบของการสร้างความรู้ ได้แก่

1. ความรู้เดิมของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนย่อมมีความรู้ติดตัวมา และความรู้นั้นมีคุณค่าพอที่จะนำมาใช้เป็นฐานเชื่อมโยงกับสิ่งที่ศึกษาใหม่
2. จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผู้เรียนควรมีเป้าหมายหรือมีความต้องการเรียนรู้จึงจะทำให้มีความพยายามหาทางไปสู่เป้าหมายนั้น
3. ข้อมูลที่เป็นเรื่องใหม่ ได้แก่ ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ และ ความรู้สึก
4. กระบวนการสร้างความเข้าใจ หรือกระบวนการทางสติปัญญาที่ผู้เรียนใช้ ค้นหาวินัยนำข้อมูลใหม่ไปสัมพันธ์กับความรู้เดิม

2. การประยุกต์ใช้ความรู้ (Application)

ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลจะมีประโยชน์เมื่อบุคคลนั้นสามารถนำออกมาใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์และทันเวลา มีความรู้ที่มีคุณค่าเป็นจำนวนมากที่ถูกสะสมไว้ในตัวบุคคลแต่ละคน และไม่ได้นำออกมาปฏิบัติ อาจเป็นเพราะไม่รู้วิธีนำออกมาใช้ในสถานการณ์ที่ต่างจากตอนที่เรียนรู้ในชั้นเรียน ฉะนั้น

การสอนให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจจึงไม่เพียงพอ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนการประยุกต์ใช้ความรู้มามากพอสมควร

การฝึกฝนผู้เรียนให้ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิด ยิ่งกำหนดสถานการณ์ได้ยาก ผู้เรียนยิ่งใช้ทักษะการคิดระดับสูงมากขึ้นเท่านั้น ผู้ที่มีทักษะการคิดเป็นผู้นำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้มากซึ่งเป็นหนทางไปสู่การคิดแบบสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

3. การคิด (Thinking)

การคิดเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่เราต้องใช้ตลอดชีวิต ความคิดที่มีคุณภาพคือความคิดที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ ผู้ที่ไม่ชำนาญในการคิดจะได้อะไรที่ไม่มีคุณภาพ การคิดเป็นทักษะที่ฝึกฝนได้ นักคิดที่ดีเกิดจากการเป็นนักเรียนที่ดี คือ เต็มใจที่จะเรียนรู้วิธีคิด หาทางปรับปรุงการคิดให้ดีขึ้น และต้องนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการคิดไปปฏิบัติด้วย ผลที่ตามมาคือการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองนั่นเอง

กระบวนการคิด หมายถึง ขั้นตอนในการคิดหรือการคิดที่มีขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยทักษะการคิดพื้นฐาน และทักษะการคิดขั้นสูงซึ่งถูกนำมาคิดในลักษณะต่าง ๆ จนเกิดเป็นความคิดแบบต่าง ๆ เช่น กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการตัดสินใจ เป็นต้น

ขั้นตอนการฝึกกระบวนการคิด ผู้สอนควรมีการเตรียมการ ดังนี้

1. ศึกษาทักษะการคิดพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูงทุกทักษะให้เข้าใจความหมาย ผู้สอนจะพบว่าทักษะการคิดแต่ละทักษะมีตัวบ่งชี้เฉพาะทักษะ
2. การจัดลำดับทักษะความคิดโดยเริ่มจากทักษะความคิดพื้นฐานไปสู่ทักษะการคิดขั้นสูงหรืออาจจัดทักษะการคิดเกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่ม
3. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของเรื่องที่จะสอน แล้วเลือกทักษะการคิดหรือกลุ่มทักษะการคิดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วระบุไว้ในแผนการสอน
4. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำทักษะย่อยหรือตัวบ่งชี้ของแต่ละทักษะการคิดมากำหนดเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามลำดับ
5. เมื่อผู้เรียนมีทักษะการคิดพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูงแล้ว ผู้สอนควรฝึกผู้เรียนให้คิดหลาย ๆ ลักษณะ เริ่มจากการคิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกทาง คิดกว้าง คิดลึกซึ่ง เป็นต้น ท้ายสุดผู้เรียนจะกลายเป็นักเรียนนักคิด(Critical thinker) มีความสามารถในการเรื่องดังกล่าว

4. การใช้เรื่องเพื่อการเรียนรู้ (Storyline – based learning)

กิจกรรมลักษณะนี้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน ได้ฝึกกระบวนการต่าง ๆ ได้สร้างความรู้ด้วยตนเองและประยุกต์ใช้ความรู้แก้ปัญหาต่าง ๆ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของแคทส์ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 4 ขั้น ได้แก่

1. การจัดหลักสูตรรายวิชา เป็นการนำคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรมาวิเคราะห์ แล้วกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จากนั้นทำการกำหนดองค์ประกอบของเรื่อง ได้แก่ ฉาก ตัวละคร วิถีชีวิต และปัญหา
2. การเตรียมการ เป็นการระบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างเรื่อง (Storyline) ได้แก่
 - 2.1 การจัดเส้นทางเดินเรื่อง เป็นการวางโครงเรื่องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาให้มีความต่อเนื่องตลอดภาคเรียน
 - 2.2 การตั้งคำถามสำคัญ เป็นการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดอันจะนำไปสู่การทำกิจกรรมการเรียนรู้ คำถามที่ใช้ควรมีหลายระดับและหลายลักษณะ
 - 2.3 การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการวางแผนใช้กิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ ได้เรียนรู้กระบวนการที่เป็นทักษะที่จำเป็นของชีวิต และได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือสถานการณ์อื่น

2.4 การเลือกสื่อการเรียนการสอน เป็นการเลือกสื่อที่ใช้ประกอบการสอน และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนผลิตเป็นผลงาน

2.5 การกำหนดผลงาน เป็นการพิจารณาเพื่อกำหนดงานที่ต้องการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติแต่ละหัวข้อ ผู้สอนควรกำหนดแบบตรวจผลงานแต่ละชิ้นไว้ด้วย

3. การเตรียมการสอน เป็นการดำเนินการสอนในชั้นเรียน ตามขั้นตอนที่เตรียมการ แบ่งเป็น 3 ขั้น ได้แก่กิจกรรมก่อนสอน เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยผู้สอนแจ้งจุดประสงค์ของการเรียน และข้อตกลงที่จำเป็น เช่น กติกาในการทำงานกลุ่ม ขั้นตอนนี้ผู้สอนจะทำการจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน และแจกอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3.1 กิจกรรมระหว่างสอน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยการแนะนำกิจกรรม แจกเอกสารประกอบการทำกิจกรรม สังเกต และบันทึกการทำงานของนักเรียน อธิบายเพิ่มเติมหรือสาธิตการทำงานสำหรับกิจกรรมที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย สรุปบทเรียนกับผู้เรียนและให้ผู้เรียนสรุปเป็นโครงสร้างความรู้ (Graphic Organizer)

3.2 ผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนจากการตรวจผลงานของผู้เรียนและผลสรุปจากการสังเกตการทำงาน แล้วบันทึกผลการเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ผู้สอนควรนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข แผนการสอนต่อไป

4. การประเมินผล

เป็นขั้นตอนการตรวจสอบผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้สอนควรกำหนดและสร้างเครื่องมือสำหรับใช้วัดผลให้เหมาะสมของข้อมูลที่ต้องการ และกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

การประเมินการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการประเมินผู้เรียนไว้ในมาตรา 26 ว่า “ให้สถานศึกษาจัดทำ การประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา” ซึ่งปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นวัดความรู้และความจำทางด้านเนื้อหา มาเป็นการประเมินซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนกระบวนการและผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้านและประเมินตามสภาพจริง สามารถประเมินระหว่างการเรียนการสอนและประเมินสรุปรวม ขั้นตอนในการประเมิน สรุปได้ดังนี้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543:65)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
2. พิจารณาขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่ประเมิน
3. พิจารณากำหนดองค์ประกอบและผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน เช่น นักเรียน

ประเมินตนเอง เพื่อนักเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประเมิน

4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเกณฑ์ในการประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ

5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่างการทำงานกลุ่ม วันใดวันหนึ่งในสัปดาห์ ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน ได้แก่ รายการกระบวนการแฟ้มสะสมงาน การบันทึกข้อมูล ฯลฯ

7. สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องในการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ในกรณีที่เป็นการประเมินสรุปรวมเพื่อพิจารณาตัดสินใจเลื่อนชั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ นำผลการประเมินระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ซึ่งมีวิธีการในการปฏิบัติ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ อ้างถึงในสายน้ำ. 2544:67)

1. การตัดสินใจก่อนเริ่มต้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินจาก

1.1 การทบทวนศึกษาหลักสูตร แผนการสอน ตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินผลที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้

1.2 การสังเกต จดบันทึกผู้เรียนในระหว่างชั้นเรียน พูดยุกับครูคนอื่นที่เคยสอนผู้เรียนมาก่อน คะแนนผลการทดสอบต่าง ๆ เกรดของผู้เรียน ข้อมูล ภูมิหลังของครอบครัวผู้เรียน

1.3 การสังเกต แรงจูงใจ แรงจูงใจ ความสนใจ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน การสังเกตท่าที ความรู้สึกของผู้เรียนต่อหัวข้อการเรียนรู้ ผลการสอนก่อนเรียน ผลการประเมินเดิมของผู้สอน

1.4 การสำรวจทบทวนกิจกรรมชนิดต่าง ๆ ที่ครูใช้มาก่อนว่าสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดีหรือไม่ วิเคราะห์ลำดับขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ สำรวจทบทวนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้ทำกิจกรรมดังกล่าว

1.5 สำรวจทบทวนเป้าหมายการศึกษาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาทบทวนคำถามที่ผู้เรียนควรสามารถตอบได้ ศึกษาทบทวนทักษะการคิดและปฏิบัติที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้หลังเกิดการเรียนรู้แล้ว สังเกตผู้เรียนตามความต้องการเรียนรู้พิเศษและความต้องการทางสังคม การสังเกตและจดจำพฤติกรรมผู้เรียนในช่วงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา

2. การตัดสินใจในช่วงระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินจากการสังเกตผู้เรียนในช่วงทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนตอบคำถามของครูหรือไม่ สังเกตปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน

3. การวินิจฉัยลักษณะความผิดพลาดของผู้เรียน หรือความคิดที่ผิดพลาดที่ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ ระบุผู้เรียนคนที่ไม่ร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4. การสังเกตและประเมินการณ์ในอดีตเกี่ยวกับปริมาณและชนิดของการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการแตกต่างกัน การทำบ้านหรือทดสอบย่อย การสัมภาษณ์ผู้เรียน การสังเกตและตรวจสอบผลงานที่ทำสำเร็จเรียบร้อยแล้ว สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน การบ้านของผู้เรียน ผลการทดสอบ และทดสอบย่อย

5. การตัดสินใจหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินจากการใช้แบบทดสอบในชั้นเรียน ผลงานของโครงการระยะยาว การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้เรียน ผลการทดสอบด้วยข้อสอบที่ครูสร้างขึ้น

6. การสังเกตการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ศึกษาทบทวนผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ และด้านความถนัด ศึกษาทบทวนสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครอบครัว

7. การดูผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอบย่อย การทดสอบ โครงการในชั้นเรียน รายงานผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ การสังเกตเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน ความรู้ที่เป็นผลเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาสั้นหรือระยะยาว

8. การสรุปผลการปฏิบัติในชั้นเรียนตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่สำคัญสรุปผลการตอบข้อคำถามที่สำคัญที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐาน สรุปผลจากระดับความชอบกิจกรรม และเนื้อหาในบทเรียน

9. การสรุปความสนใจของผู้เรียน และปฏิบัติต่อกิจกรรมและเนื้อหาการเรียนรู้ สรุปผลสัมฤทธิ์ในชั้นเรียนจากแบบทดสอบในชั้นเรียนตามหลักสูตร และสรุปผลการตอบในชั้นเรียนที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐานอื่น ๆ

จากแนวการวัดและประเมินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าครูต้องวัดความรู้ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ไม่ใช่เพียงแค่การวัดความรู้ ความจำด้วยแบบทดสอบเพียงด้านเดียว จะต้องเป็นการวัดที่มีความหลากหลายในวิธีการ และวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในยุคปัจจุบันคือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เพราะเป็นการวัดที่เน้นพฤติกรรมปฏิบัติที่สำคัญ และจะทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงภาพที่แท้จริงของนักเรียนได้มากกว่าการวัดและประเมินผลแบบเดิม ดังนั้นต่อไปนี้จะกล่าวถึงการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

ความหมายของการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเป็นกระบวนการในการลงข้อสรุปว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงไร น่าพอใจหรือไม่ โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพชีวิตจริงที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่เร้าให้นักเรียนได้ตอบสนอง โดยการแสดงออก กระทำปฏิบัติและผลิตมากกว่าการจำลองเหตุการณ์ โดยมีความเชื่อว่าหากใช้สภาพการณ์จริงเป็นสิ่งที่เร้าให้นักเรียน

ได้ตอบสนอง นักเรียนก็จะตอบสนองโดยใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่แท้จริงออกมาให้เห็น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542:2)

การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การให้ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง ประเมินร่วมกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน แบบประเมินผลพัฒนาการบันทึกของผู้เรียน การจัดนิทรรศการ ฯลฯ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542:16)

การประเมินตามสภาพจริง (กุหลาบ ดันดิผลาชีวะ. 2545:185) เป็นการประเมินจากข้อมูลเชิงประจักษ์ เน้นถึงผลงานและการกระทำตามธรรมชาติในชีวิตจริงเป็นหลัก เป็นวิธีการประเมินหนึ่งที่สามารถบอกผล การเรียนรู้ของเด็กโดยตรง ผลการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้บอกเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเท่านั้น แต่ยังสะท้อนภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ที่ครูสามารถนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการสอนของครูมาจากการสังเกตเด็ก การศึกษาผลงานของ เด็ก การประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545:213) ที่กล่าวว่า การวัด และประเมินที่มีสภาพจริง เป็นการวัดที่มีคุณค่าให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งมากกว่าที่เห็นที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นการ วัดที่มีความหมายต่อผู้เรียน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการประเมิน เชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติทักษะกระบวนการและผลปฏิบัติ จจริงของผู้เรียน โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายดังที่กล่าวมา

ลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

การประเมินลักษณะนี้พอสรุปได้ดังนี้ (วัฒนาพร ระวังทุกข์. 2542:53-54)

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้ เรียน ซึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน
2. เป็นการประเมินที่เน้นพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนรากฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งในโรงเรียน บ้านและ ชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถ หลาย ๆ ด้านของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การ สังเคราะห์

9. ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนได้อย่างมีความสุข

10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

ซึ่งลักษณะที่สำคัญของการประเมินตามสภาพที่แท้จริงนั้นจะเป็นแนวทางในการที่จะจัดการประเมินการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีรูปแบบการประเมินตามสภาพที่แท้จริง ดังนี้

วิธีการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

การประเมินตามสภาพที่แท้จริง จะมีวิธีการประเมินดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นการจับเก็บข้อมูลตามสภาพจริงได้ดี เพราะสามารถทำได้ทุกเวลาทุกสถานที่ การสังเกตทำได้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ สังเกตโดยตั้งใจคือมีแบบกำหนดรายการไว้ล่วงหน้าเพื่อบันทึกพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พบเห็นซึ่งอาจเป็นกระดาดแผ่นเล็กจดไว้แล้วมาลงรายละเอียดภายหลัง อย่างไรก็ตามการสังเกตควรทำทั้ง 2 วิธี

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความคิด(สติปัญญา) ความรู้สึก กระบวนการขั้นตอนในการทำงาน วิธีแก้ปัญหา ฯลฯ อาจใช้ประกอบการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มั่นใจยิ่งขึ้น

ข้อแนะนำในการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์ควรเตรียมตัวและปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนสัมภาษณ์

- ศึกษาข้อมูลภูมิหลังของผู้เรียน
- ศึกษาจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์
- จัดทำแบบสัมภาษณ์หรือคู่มือ
- ฝึกหัดการสัมภาษณ์
- นัดหมายผู้ถูกสัมภาษณ์

2. ระหว่างการสัมภาษณ์

- สร้างบรรยากาศเป็นการเอง
- ตั้งใจฟังอย่างสนใจ และไวต่อความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์
- ตั้งคำถามที่น่าสนใจ และไม่ควรชี้นำคำตอบ
- อย่าสอนหรือให้คำแนะนำ
- สร้างบรรยากาศให้เป็นการสนทนา และเป็นไปอย่างธรรมชาติ
- อย่าเอาอารมณ์หรือความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องและตระหนักอยู่เสมอว่าการ

สัมภาษณ์มิใช่การแลกเปลี่ยนความคิด หากแต่เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริง

- ในกรณีที่มีการบันทึกเสียง ควรแจ้งและขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อน
- พยายามตะล่อมให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอบให้ตรงประเด็น
- ใช้วาจาสุภาพนุ่มนวล

3. เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์

- ไม่ควรแสดงอาการรีบร้อนเมื่อหมดเวลาการสัมภาษณ์
- ปิดการสัมภาษณ์ให้เป็นกันเอง และพยายามทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกเห็น

ความสำคัญและประโยชน์ของการสัมภาษณ์

3. การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ

3.1 เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนครูสามารถนำผลการประเมินไปเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง

3.3 เพื่อการปรับปรุงการสอนของครู ครูจะได้ว่าตนเองควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร การตรวจผลงานมีหลายอย่าง เช่น ตรวจแบบฝึกหัด ผลงานภาคปฏิบัติโครงการ โครงงาน การปฏิบัติงานภาคสนาม และการทำงานอื่น ๆ ที่เน้นการใช้ความคิดขั้นสูงในการวางแผนจัดการ ดำเนินการและแก้ปัญหา สิ่งที่ต้องประเมินควบคู่ไปด้วยกันเสมอคือ ลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

4. การรายงานตนเอง เป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายหรือคำตอบสั้น ๆ หรือตอบแบบสอบถามที่ครูสร้างขึ้น เพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งความรู้ความเข้าใจวิธีคิด วิธีทำงาน ความพอใจในผลงาน ความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

5. การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ผลงานนักเรียน โดยเฉพาะความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากเพื่อนครู จากเพื่อนนักเรียน จากผู้ปกครอง

6. การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง หากเป็นข้อสอบควรเป็นแบบทดสอบในการปฏิบัติจริง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

6.1 ปัญหาต้องมีความหมายต่อผู้เรียนและมีความสำคัญเพียงพอที่จะแสดงถึงภูมิรู้ของนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ

6.2 เป็นปัญหาที่เลียนแบบสภาพจริง ในชีวิตของนักเรียน

6.3 แบบสอบต้องครอบคลุมทั้งความสามารถและเนื้อหาตามหลักสูตร

6.4 นักเรียนต้องใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดหลาย ๆ ด้านมาผสมผสานและแสดงวิธีคิดได้เป็นขั้นตอนที่ชัดเจน

6.5 ควรมีคำตอบ ถูกได้หลายคำตอบ และวิธีหาคำตอบได้หลายวิธี

6.6 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของคำตอบอย่างชัดเจน

7. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน แฟ้มพัฒนางาน หมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล้อง อัลบั้ม แผ่นดิสก์ ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาเกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสินความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการจัดทำแฟ้มพัฒนางาน
2. การเก็บรวบรวมผลงานหรือหลักฐาน
3. การคัดเลือกงานหรือหลักฐาน
4. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน
5. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง
6. การประเมินผลงาน
7. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับผลงาน
8. การปรับเปลี่ยนผลงาน
9. การจัดระบบของแฟ้มสะสมงาน
10. การจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน

ประโยชน์ของแฟ้มพัฒนางาน

1. เพื่อเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอน

- นักเรียนได้แสดงความเป็นเจ้าของสร้างแรงจูงใจและมีส่วนร่วม
- นักเรียนมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการประเมินตนเอง
- ช่วยนักเรียนและครูกำหนดเป้าหมายในการเรียน
- สะท้อนภาพความสำเร็จของนักเรียน
- เป็นพื้นฐานการหาความถนัดทางอาชีพ
- เป็นสื่อกลางของการประชุมผู้ปกครอง
- เปิดโอกาสและกระตุ้นให้นักเรียนสร้างงานให้มากขึ้น

2. เพื่อพัฒนาความเป็นครุมีอาชีพ

- คณะครูมีโอกาสดูแลเปลี่ยนความคิดเห็นกันมากขึ้น
- ลดปริมาณงานกระดาษ
- แสดงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาของโรงเรียน
- สร้างความต่อเนื่องของการสอน
- เป็นการนำหลักสูตรไปขยายผล
- ประเมินความต้องการของหลักสูตร
- ส่งเสริมความเป็นวิชาชีพและความร่วมมือ
- ประเมินลักษณะของงานที่มุ่งหมายให้เด็กทำ

3. เพื่อการประเมิน

- เป็นทางเลือกใหม่แทนการสอบวัดด้วยข้อสอบมาตรฐาน
- เน้นแนวการศึกษาต่อ

- ใช้คัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาระดับสูงแทนการสอบ(ในต่างประเทศ)

- เพื่อประเมินผลการเรียนปลายปี
- เพื่อเป็นการสื่อสารกับชุมชนแทนการพูด

4. เพื่อการวิจัย

- สังเกตพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
- ยืนยันรูปแบบ/วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน
- ค้นหาข้อปรับปรุง

ดังนั้นจะเห็นว่า การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้การมองสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม มองอย่างเชื่อมโยง หยั่งรู้ และสามารถค้นพบตนเองได้ว่ามีความสามารถ มีจุดเด่นจุดด้อย และควรปรับปรุง พัฒนาในส่วนที่ตนเองขาดได้อย่างไร ตลอดจนการยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นคือ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับยุคสมัยและกับสภาพ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนและการเขียนแผนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรใช้วิธีการประเมินด้วยลักษณะการประเมินที่กล่าวมาจะทำให้ครูได้ทราบ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนการพัฒนาอย่างรอบด้านของนักเรียนอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้

สมจิตร กลิ่นน้อย (2546:บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากและผลการวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการจัดการ

เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพธุรกิจ การ ผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่ามีปัญหาการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนครูธุรกิจ ที่สอนในโรงเรียนที่ขนาดของโรงเรียนต่างกันพบว่ามีปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียมการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

อภิญา เหมระ (2544:บทคัดย่อ) การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูธุรกิจมีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้าน

การเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูธุรกิจที่มีวุฒิการศึกษาและไม่มีวุฒิการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านเตรียมการ และด้านการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ครูธุรกิจที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้านแตกต่างจากครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ปละปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจ น้อยกว่า 5 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกด้านแตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจ 5-10 ปี มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้าน แตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาชีพธุรกิจ มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ครูธุรกิจที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้านแตกต่างจากครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไปมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชุตริตัน เจริญสุข (2545: บทคัดย่อ) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นปัญหาในระดับน้อย

2. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาในการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนด้านเนื้อหาวิชา และด้านผู้สอนเป็นปัญหาระดับน้อย

3. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผู้สอน และด้านผู้เรียน นักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ข้อที่ได้รับข้อเสนอแนะมากที่สุดได้แก่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ รองลงมาคือเวลาที่จัดให้เรียนน้อยเกินไป และครูผู้สอนควรใช้เทคนิคในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และไม่รู้สึกละเลยต่อการเรียน

สุบิน ณ อัมพร (2545:บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ตัวแปรที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสิทธิภาพในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า มีสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านประเมินผล โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพและปัญหาด้านตัวแปรที่ศึกษา คือ ประสิทธิภาพในการสอน การได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และประสิทธิภาพในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้าน 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

ศุภณี ธรรมปิติ (2546:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องผลการใช้แผนการสอนแบบ 4MAT หน่วยการเรียนรู้เรื่องตัวเรา ที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการสอนแบบ 4MAT มีพฤติกรรมสุขภาพด้านความรู้และพฤติกรรมสุขภาพด้านการปฏิบัติ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการไม่ใช้แผนการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสุขภาพด้านเจตคตินั้นไม่แตกต่างกัน

จิตติพร สวัสดิ์กำจรพงษ์ (2545:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านทักษะการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการประเมินตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ส่วนผลการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามตัวแปร อายุ รายได้ วุฒิต่างการศึกษา ระดับชั้นที่สอนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนประสิทธิภาพการสอนระดับชั้นอนุบาล และประสิทธิภาพการอบรมการสอน

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผลการวิจัยพบว่าปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประเสริฐ ถีอำนันทกุล (2546:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์วิทยาลัยพัฒนการเชตุน และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ ใน 5 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล การวิจัยพบด้านสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหาวิชา พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและผลการวิจัยเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์จำแนกตามสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา การเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่าครูที่มีวุฒิศึกษาและไม่มีวุฒิศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโดยรวมด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล การวิจัยพบด้านสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอาจารย์ที่วุฒิศึกษา ประสบการณ์สอน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมและรายด้านสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจารย์ที่เข้าร่วมอบรมความรู้และอาจารย์ที่ไม่ได้ร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ.05 ตามลำดับ อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นางสาว พุ่มดอกไม้ (2546:บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนจังหวัดเพชรบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านการสอน และด้านการประเมินผล การวิจัยพบว่าปัญหาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเปรียบเทียบปัญหาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ในการสอน การผ่านการเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่าครูที่มีเพศ และประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีปัญหาในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูที่ผ่านการเข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีปัญหาในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมด้านการสอนและด้านการประเมินผลและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนด้านเตรียมการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สิริรัตน์ เทียมเสรีวงศ์(2543:61-65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขยายโดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกรุงเทพมหานครธุรกิจพณิชยการ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับขยายสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขยายสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลวรรณ อ่ำคำสร้ง (2537: 68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีห้างหุ้นส่วนของนักเรียน โดยวิธีการสอนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับวิธีแบบบรรยาย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาบัญชีห้างหุ้นส่วน โดยวิธีการสอนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคงทนในการเรียนรู้ วิชาบัญชีห้างหุ้นส่วนของนักเรียนโดยวิธีการสอนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและวิธีสอนแบบบรรยาย ครั้งที่ 1 หลังจากการทดลอง 2 สัปดาห์ และครั้งที่ 2 หลังจากทดลอง 4 สัปดาห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำเนา ศรีบุญแก้ว (สำเนา ศรีบุญแก้ว. 34-37) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างการสอนแบบผู้เรียนศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ไทย101 สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนด้วยการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้: การศึกษาความรู้ตามการรับรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กร สังกัดเขต กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ทำการวิจัยเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของประเทศและตามบทบัญญัติในการกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับครูและผู้บริหารในโรงเรียน มีสาระสำคัญ คือ มุ่งจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาที่สนองความต้องการตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กร สังกัดเขต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะทั่วไปของครูองค์กร สังกัดเขต กรุงเทพมหานคร คือร้อยละ 81.40 เป็นเพศหญิง และมีเพียงร้อยละ 17 ที่เป็นเพศชาย ครูส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี รองลงมาคืออายุ 21-30 ปี และยังมีครูจำนวนร้อยละ .50 ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ครูส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาจะมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มี

จำนวนร้อยละ .1 ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และพบว่าครูร้อยละ 60.90 ไม่มีวุฒิทางครู ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และร้อยละ 17.01 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี ครูส่วนใหญ่ทำการสอนเพียง 1 วิชา แต่ร้อยละ 9.30 ที่สอนมากกว่า 3 วิชา ครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมโครงการบูรณาการจริยธรรม ร้อยละ 34.60 ร้อยละ 24.4 เคยได้รับการอบรมเพียง 1 ครั้ง ร้อยละ 11.2 เคยอบรม 2 ครั้ง และร้อยละ 26.6 เคยได้รับการอบรมมากกว่า 2 ครั้ง

2. ความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้และการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารของครูโรงเรียนอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3. สรุปผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ของครูที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน จำนวนวิชาที่สอน ระดับชั้นที่สอนและการได้รับการอบรมตามโครงการบูรณาการจริยธรรมที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ ครูเพศหญิงมีความรู้ตามการรับรู้ดีกว่าครูเพศชาย ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีความรู้ตามการรับรู้แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการการสอนน้อยกว่า 5 ปี จะมีความรู้มากที่สุด ครูที่มีจำนวนวิชาสอนแตกต่างกัน มีความรู้ไม่แตกต่างกัน ครูที่สอนระดับชั้นต่างกันมีความรู้ตามการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ด้านเจตคติ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูเพศหญิงและครูเพศชายมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน กล่าวคือครูที่ไม่มีวุฒิการศึกษาจะมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้สูงสุด ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปีจะมีเจตคติสูงสุด ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปีจะมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้สูงสุด ครูที่มีวิชาสอนต่างกันมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ครูที่สอน 1 วิชาจะมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้มากที่สุด ครูที่สอนมากกว่า 3 วิชาจะมีเจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ต่ำที่สุด ครูที่สอนระดับชั้นต่างกันจะมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่มีเจตคติแตกต่างกัน คือครูที่สอนสองระดับจะมีเจตคติในการเรียนรู้น้อยกว่าครูที่สอนเพียงระดับเดียว

4. สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้บริหารกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของผู้บริหารกับความรู้ตามการรับรู้ เจตคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้มีผู้วิจัยไว้พอจะเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ชีซาง และ เฟียงซู (1998: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของชาวจีน ในเขตเมืองบอสตัน ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนภาษาที่เป็นชาวจีนนั้นมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความยากที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานทั้ง 4 นั้น พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เป็นสิ่งที่ยากที่สุด สำหรับชาวจีน รองลงมาคือการฟัง การเขียน ส่วนทักษะที่มีความยากน้อยที่สุดสำหรับชาวจีนก็คือทักษะการอ่าน

คูโก และ อิชเมล อคู เมนซา (1995 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนคือ สิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในการเรียนรู้วัฒนธรรม

จากการวิจัยของนักวิชาการดังกล่าว พอสรุปได้ว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นรูปแบบการสอนที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนและสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูวิชาการบัญชี ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์ทางวิชาการบัญชีได้มากน้อยเพียงใด การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูวิชาการบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ และชัยภูมิ รวม 16 โรงเรียน ซึ่งประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาการบัญชี รวมทั้งสิ้น 109 คน

ตาราง 1 จำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในสถาบันการศึกษา ศึกษาเขตการศึกษา 11

รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
1.เทคโนโลยีช่างกลพัฒนิกษการนครราชสีมา	18
2.วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	19
3.วิทยาลัยบริหารธุรกิจและท่องเที่ยววนครราชสีมา	5
4.อัสสัมชัญพัฒนิกษการนครราชสีมา	4
5.มารีย์บริหารธุรกิจ	6
6.บัวใหญ่เทคโนโลยีพัฒนิกษการ	4
7.พัฒนิกษการปากช่อง	5
8.เบญจเทคโนโลยี	7
9.วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์	7
10.เทคโนโลยีสุรินทร์ศึกษา	4
11.เทคโนโลยีศรีสะเกษ	3
12.ศรีสะเกษบริหารธุรกิจ	7

ตาราง 1 (ต่อ)

รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
13.เทคโนโลยีศรีสะเกษเฉลิมหล้า	4
14.ชัยภูมิบริหารธุรกิจ	7
15.วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ	5
16.เทคโนโลยีบริหารธุรกิจสิรินธร	4
รวม	109

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามระดับปัญหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสอบถามใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน จำนวน 13 ข้อ
2. ปัญหาด้านการดำเนินการสอน จำนวน 13 ข้อ
3. ปัญหาด้านการประเมินผลการสอน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด รวม 3 ด้าน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะ รูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สัมภาษณ์ครูที่สอนวิชาการบัญชี ในสถานบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา

3. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานบันการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการสัมภาษณ์ และที่ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ อาจารย์รัฐ ศาเรือง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์จุฑาทิพย์ สายศรี หัวหน้าฝ่ายวัดผลประเมินผล สถาบันราชภัฏชัยภูมิ และ อาจารย์สัมภาษณ์ อุปัญญา อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนคำชะอีวิทยาคม ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนวิเคราะห์ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาความเข้าใจและการใช้ภาษา เพื่อให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนนำทดลอง (Try out) โดยได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนพนิชยการจันทบุรี โรงเรียนพนิชยการสุโขทัยและโรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัยกับครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

7. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วย การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach: 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรอง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงหัวหน้าสถานศึกษา เขตการศึกษา 11 เพื่อขออนุญาตร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรถึงหัวหน้าสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอง โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ในระหว่างเดือนมีนาคม 2547

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลของแบบสอบถาม แต่ละชุดไปลงรหัสเพื่อคำนวณค่าสถิติ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Oackage For Social Sciences)

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกระทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปSPSS (Statistical Oackage For Social Sciences) โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ตอบแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายข้อ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหา

4. การเปรียบเทียบระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวแปรทางเพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test และเปรียบเทียบตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของสถิติจะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของเชฟเฟ

5. สรุปปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์คำตอบในรูปแบบความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538:73)

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\overline{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มเป้าหมาย

1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538:79)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	Σx^2	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma x)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนคนในกลุ่มเป้าหมาย

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient)
จากสูตร(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538:200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
จากสูตร(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538:102)

$$t = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – test
	$\overline{X_1}, \overline{X_2}$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	s_1^2, s_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน ขนาดของกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Amalysis of Variance) จากสูตร(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538:102)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – test
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่ม ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติ จึงนำมาทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe's test

$$S = \sqrt{(K-1) F(\alpha; df_1, df_2)} \sqrt{MS_E \left[\sum_{(j=1)}^k \frac{(C_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ S = ค่าวิกฤติของ Sheffe'

K = จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบกัน

$(\alpha; df_1, df_2)$ = เปิดค่า F ในตารางแจกแจงค่า F ที่ α มีค่า .05 หรือที่ .01 และ df_1 คือค่า df_b ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว หรือ df_c หรือ df_r ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทิศทางในตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน ส่วน df_2 คือ df_w คือ df_e ค่าใดค่าหนึ่งนั่นเอง

MS_E = ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนในตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

C_j = สัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งจะมีค่าเป็น 1, -1, 1, -1....

n_j = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลและการแปลผลข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	=	จำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
$\bar{X}$	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
F	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
df	=	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	=	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	=	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	=	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการสอน และรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการสอน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียนวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละ ของกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	10	9.2
หญิง	99	90.8
รวม	109	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	21	19.3
25 ปี – 35 ปี	46	42.2
36 ปี – 45 ปี	25	22.9
อายุ 45 ปีขึ้นไป	17	15.6
รวม	109	100.0
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	5.5
ปริญญาตรี	96	88.1
สูงกว่าปริญญาตรี	7	6.4
รวม	109	100.0
4. อายุในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	38	34.9
5 ปี – 10 ปี	41	37.6
มากกว่า 10 ปี	30	27.5
รวม	109	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5. สถานภาพ		
โสด	54	49.5
สมรสและหย่าร้าง	55	50.5
รวม	109	100.0
6. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	44	40.4
ขนาดกลาง	35	32.1
ขนาดใหญ่	30	27.5
รวม	109	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 109 คน ส่วนใหญ่เป็นครูธุรกิจพิเศษหญิง (90.8%) อายุของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ระหว่าง 25ปี-35ปี (42.2 %) วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับปริญญาตรี (88.1 %) อายุในการทำงานของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ระหว่าง 5ปี-10ปี (37.6 %) สถานภาพของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานภาพโสด (49.5 %) และครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก(40.4%)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11ดังตาราง 3-6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการเตรียมการสอน	2.93	0.66	ปานกลาง
ด้านการดำเนินการสอน	2.89	0.69	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลการสอน	2.77	0.66	ปานกลาง
รวม	2.87	0.63	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานในปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชา
การบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
<u>ด้านการเตรียมการสอน</u>			
1. จำนวนรายวิชาในสาขาบัญชีที่จะให้เลือกรเรียนไม่เพียงพอ	2.76	0.93	ปานกลาง
2. การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาบัญชีที่ตระหนักถึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.34	0.90	ปานกลาง
3. แหล่งการเรียนรู้วิชาบัญชีในชุมชนที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า	3.29	1.17	ปานกลาง
4. ความเพียงพอของสื่อ อุปกรณ์การเรียนวิชาบัญชี เช่น ตัวอย่างสมุดบัญชีต่าง ๆ การลงสมุดบัญชีในธุรกิจต่าง ๆ ต่อ จำนวนนักเรียน	3.07	1.07	ปานกลาง
5. ความเข้าใจใจหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาการบัญชีของครูผู้สอน	2.52	1.05	น้อย
6. การจัดทำแผนการสอนวิชาบัญชีและการปรับเนื้อหาให้ เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน	2.88	0.89	ปานกลาง
7. การเตรียมกิจกรรมการเรียนวิชาบัญชีที่เน้นผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียน กับครู กับบุคคลอื่น ๆ	2.92	0.89	ปานกลาง
8. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาบัญชีที่เอื้อให้ นักเรียนแสดงออกและมีความคิดอย่างสร้างสรรค์	3.08	0.92	ปานกลาง
9. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้ง บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาบัญชี	3.01	0.87	ปานกลาง
10. ความเข้าใจในการจัดการสอนวิชาบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของครูผู้สอน	2.83	1.00	ปานกลาง
11. ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับรายวิชาบัญชีที่สอน	2.23	1.31	น้อย
12. ความเพียงพอของจำนวนครูผู้สอนวิชาบัญชี	2.74	1.21	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
13. ครูผู้สอนได้รับมอบหมายภาระกิจอื่นนอกจากงานสอน จำนวนมาก จนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการ สอน	3.46	1.13	มาก
รวม	2.93	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีด้านเตรียมการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องความเข้าใจในหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาการบัญชีและมีปัญหาครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ตรงตามรายวิชาการบัญชีที่สอนอยู่ในระดับน้อย และครูผู้สอนมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายภาระกิจอื่นนอกจากงานสอนจำนวนมาก จนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากส่วนข้ออื่น ๆ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการ
บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการสอน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการดำเนินการสอน			
1.ความสามารถในการให้บริการด้านสื่อ อุปกรณ์แก่ผู้เรียนอย่าง ทั่วถึง	3.04	0.97	ปานกลาง
2. ครูผู้สอนยังใช้การสอนวิชาการบัญชีแบบถ่ายทอดเนื้อหา ความรู้แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	2.88	1.07	ปานกลาง
3. ความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามกิจกรรมที่ ครูกำหนดให้นักเรียน	3.11	1.04	ปานกลาง
4. ผู้เรียนคุ้นเคยกับวิธีการสอนวิชาการบัญชีแบบบรรยายจึงไม่ พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.23	1.01	ปานกลาง
5. ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นในการเรียนการสอน วิชาการบัญชี	2.67	0.96	ปานกลาง
6. ความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน	2.94	0.97	ปานกลาง
7. ความเพียงพอของจำนวนคาบเรียนในการจัดการเรียนการ สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.84	1.05	ปานกลาง
8. การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาในการ เรียนวิชาการบัญชีตลอดเวลา	2.92	1.02	ปานกลาง
9. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย ทำให้ขาดความ รับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	3.03	0.96	ปานกลาง
10. ผู้สอนวิชาการบัญชีมีความชำนาญในการใช้เทคนิคการสอน ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล	2.68	0.90	ปานกลาง
11. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.66	0.95	ปานกลาง
12. ในกระบวนการเรียนการสอนมีเวลาจำกัด ส่งผลต่อการให้ คำอธิบาย แนะนำ ปรึกษา และแนะนำบทเรียน	2.75	0.92	ปานกลาง
13. การทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างรอบคอบ ฝึกการสังเกต ปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อสรุปเป็นความรู้แก่ตนเอง	2.79	0.98	ปานกลาง
รวม	2.89	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการ
บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการสอน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการประเมินผลการสอน			
1. ความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลของครูผู้สอนวิชาการบัญชี	2.81	0.91	ปานกลาง
2. ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินผลที่ หลากหลายของครูผู้สอนวิชาการบัญชี	2.79	0.96	ปานกลาง
3. ความเข้าใจขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลของการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาการบัญชี	2.63	0.97	ปานกลาง
4. การวัดผลและประเมินผลวิชาการบัญชี โดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล	2.86	0.95	ปานกลาง
5. การประเมินผลวิชาการบัญชี โดยคำนึงถึงความแตกต่าง	2.76	1.02	ปานกลาง
6. ความตระหนักในการประเมินผลงานของตนเองของผู้เรียน	2.66	0.97	ปานกลาง
7. การวัดผลและประเมินผลยังขาดการบันทึกการปฏิบัติที่ ชัดเจน	2.44	1.04	น้อย
8. การวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่องทุกขั้นตอน	2.65	0.90	ปานกลาง
9. ความสอดคล้องเครื่องมือวัดผลและประเมินผล กับกิจกรรม การเรียนรู้วิชาการบัญชีที่กำหนดขึ้น	2.77	0.83	ปานกลาง
10. ทักษะในการจัดทำพัฒนางานของผู้เรียนสามารถ สะท้อนผลการเรียนรู้วิชาการบัญชีของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง	2.95	0.80	ปานกลาง
11. การวัดผลและประเมินผลจากการปฏิบัติงานกับนักเรียน จำนวนมาก	2.84	0.77	ปานกลาง
12. การให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.09	1.01	ปานกลาง
รวม	2.77	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า การวัดผลและประเมินผลยังขาดการบันทึกการปฏิบัติที่ชัดเจนอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการสอน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	เพศ				t	P
	ชาย		หญิง			
	N = 10		N = 99			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านการเตรียมการสอน	3.20	0.72	2.91	0.65	1.30	.418
2.ด้านการดำเนินการสอน	3.21	0.62	2.86	0.70	1.53	.698
3.ด้านการประเมินผลการสอน	3.10	0.76	2.73	0.64	1.69	.344
รวม	3.17	0.69	2.84	0.62	1.59	.480

จากตาราง 7 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชา
การบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ปัญหาในการจัดการเรียนการ สอนของครูผู้สอนวิชาการ บัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	อายุ							
	อายุต่ำกว่า 25 ปี		อายุ 25ปี – 35 ปี		อายุ 36ปี - 45 ปี		อายุ 45 ปีขึ้นไป	
	N = 21		N = 46		N = 25		N = 17	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการเตรียมการสอน	3.00	0.68	2.97	0.66	2.95	0.57	2.73	0.79
2. ด้านการดำเนินการสอน	2.89	0.72	2.93	0.62	2.83	0.66	2.86	0.92
3. ด้านการประเมินผลการ สอน	2.82	0.60	2.73	0.58	2.75	0.64	2.83	0.94
รวม	2.90	0.61	2.88	0.60	2.85	0.58	2.80	0.85

จากตาราง 8 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการ
สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ปัญหาในการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอน วิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ		แหล่งความแปร แปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม		3	0.881	0.294	0.652
	ภายในกลุ่ม		105	47.282	0.450	
	รวม		108	48.163		
2. ด้านการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม		3	0.186	0.062	0.124
	ภายในกลุ่ม		105	52.675	0.502	
	รวม		108	52.861		
3. ด้านการประเมินผลการ สอน	ระหว่างกลุ่ม		3	0.182	0.061	0.136
	ภายในกลุ่ม		105	46.994	0.447	
	รวม		108	47.126		
รวม	ระหว่างกลุ่ม		3	0.117	0.039	0.094
	ภายในกลุ่ม		105	43.817	0.417	
	รวม		108	43.934		

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชา
การบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัญหาในการจัดการเรียนการ สอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	วุฒิการศึกษา					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี	
	N = 6		N = 96		N = 7	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการเตรียมการสอน	3.07	0.41	2.92	0.66	2.98	0.93
2. ด้านการดำเนินการสอน	2.61	0.49	2.90	0.69	2.97	0.94
3. ด้านการประเมินผลการสอน	2.94	0.33	2.74	0.62	3.01	1.20
รวม	2.87	0.35	2.86	0.62	2.99	0.96

จากตาราง 10 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชากระบี่กระบองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัญหาในการจัดการเรียน					
การสอนของครูผู้สอน วิชากระบี่กระบองที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	แหล่งความแปร แปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.147	0.074	0.162
	ภายในกลุ่ม	106	48.016	0.453	
	รวม	108	48.163		
2. ด้านการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.528	0.264	0.534
	ภายในกลุ่ม	106	52.334	0.494	
	รวม	108	52.861		
3. ด้านการประเมินผลการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.648	0.324	0.738
	ภายในกลุ่ม	106	46.479	0.438	
	รวม	108	47.126		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.111	0.056	0.874
	ภายในกลุ่ม	106	43.823	0.413	
	รวม	108	43.934		

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชากระบี่กระบองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุการทำงาน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	อายุการทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี		5 ปี – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี	
	N = 36		N = 41		N = 30	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการเตรียมการสอน	3.05	0.70	3.02	0.61	2.68	0.64
2. ด้านการดำเนินการสอน	2.91	0.65	2.97	0.64	2.76	0.82
3. ด้านการประเมินผลการสอน	2.84	0.55	2.77	0.63	2.68	0.80
รวม	2.94	0.60	2.92	0.59	2.70	0.71

จากตาราง 12 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีอายุการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชากระบี่กระบองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุในการทำงาน

ปัญหาในการจัดการเรียน					
การสอนของครูผู้สอน วิชากระบี่กระบองที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	แหล่งความแปร แปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.74	1.372	0.045
	ภายในกลุ่ม	106	45.418	0.428	
	รวม	108	48.163		
2. ด้านการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.783	0.392	0.453
	ภายในกลุ่ม	106	52.078	0.492	
	รวม	108	52.861		
3. ด้านการประเมินผลการ สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.434	0.217	0.612
	ภายในกลุ่ม	106	46.692	0.440	
	รวม	108	47.126		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.086	0.543	0.265
	ภายในกลุ่ม	105	42.848	0.404	
	รวม	10	43.934		

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชากระบี่กระบองที่มีอายุในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชา
การบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	สถานภาพ				t	P
	โสด		สมรสหรือหย่าร้าง			
	N = 54		N = 55			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการเตรียมการสอน	3.14	0.62	2.73	0.65	3.29**	.742
2. ด้านการดำเนินการสอน	3.06	0.60	2.76	0.75	2.53	.184
3. ด้านการประเมินผลการสอน	2.92	0.57	2.62	0.70	2.49	.409
รวม	3.04	0.55	2.69	0.66	2.95*	.375

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีสถานภาพต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน ด้านการดำเนินการสอนและด้านการประเมินผลการสอน ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ขนาดของโรงเรียน					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	N = 44		N = 35		N = 30	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการเตรียมการสอน	3.05	0.61	3.07	0.67	2.60	0.63
2. ด้านการดำเนินการสอน	3.06	0.55	2.93	0.73	2.60	0.77
3. ด้านการประเมินผลการสอน	2.85	0.53	2.84	0.62	2.56	0.82
รวม	2.99	0.52	2.95	0.64	2.59	0.70

ตาราง 15 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียน					
การสอนของครูผู้สอน วิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	แหล่งความแปร แปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.537	2.268	5.512*
	ภายในกลุ่ม	106	43.626	0.412	
	รวม	108	48.163		
2. ด้านการดำเนินการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.905	1.953	4.228*
	ภายในกลุ่ม	106	48.956	0.432	
	รวม	108	52.861		
3. ด้านการประเมินผลการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.729	0.865	2.019
	ภายในกลุ่ม	106	45.397	0.428	
	รวม	108	47.126		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.242	1.621	4.222*
	ภายในกลุ่ม	106	40.692	0.384	
	รวม	108	43.934		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านการดำเนินการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการประเมินผลการสอน ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ปรากฏดังตาราง 17 - 19

ตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านเตรียมการสอน ด้วยวิธีการของ
เชฟเฟ่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ค่าเฉลี่ย	โรงเรียน ขนาดใหญ่ $\bar{X} = 2.6077$	โรงเรียน ขนาดเล็ก $\bar{X} = 3.0577$	โรงเรียน ขนาดกลาง $\bar{X} = 3.0725$
ด้านเตรียมการสอน				
โรงเรียนขนาดใหญ่	2.6077	-	0.45	0.4629*
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.0577	-	-	0.1288
โรงเรียนขนาดกลาง	3.0725	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดง ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนใน
โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการ
เตรียมการสอน มากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน
ขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านดำเนินการสอน ด้วยวิธีการของ
เชฟเฟ่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	ค่าเฉลี่ย	โรงเรียน ขนาดใหญ่ $\bar{X} = 2.6000$	โรงเรียน ขนาดกลาง $\bar{X} = 2.9341$	โรงเรียน ขนาดเล็ก $\bar{X} = 3.0629$
ด้านการดำเนินการสอน				
โรงเรียนขนาดใหญ่	2.6000	-	0.3341	0.4629*
โรงเรียนขนาดกลาง	2.9341	-	-	0.1288
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.0629	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดง ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการสอน มากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวม ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ		โรงเรียน ขนาดใหญ่ $\overline{X} = 2.5930$	โรงเรียน ขนาดกลาง $\overline{X} = 2.9234$	โรงเรียน ขนาดเล็ก $\overline{X} = 2.9958$
ด้านเตรียมการสอน				
โรงเรียนขนาดใหญ่	2.5930	-	0.3604	0.4028*
โรงเรียนขนาดกลาง	2.9534	-	-	0.0421
โรงเรียนขนาดเล็ก	2.9958	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดง ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม มากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายด้าน ดังต่อไปนี้ คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน โดยเปรียบเทียบจาก เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเตรียมการสอน ด้านดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน สถานภาพ ขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 จะทำให้ทราบถึง ปัญหาของการจัดการเรียนการสอน วิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาต้องทราบเพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สามารถสนองความต้องการผู้สอนและผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 109 คน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีสถานภาพต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในเขตการศึกษา 11 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 16 โรงเรียน แบบสอบถามจำนวน 109 ฉบับ ซึ่งได้รับคืนมา 109 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามระดับปัญหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสอบถามใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน จำนวน 13 ข้อ
2. ปัญหาด้านการดำเนินการสอน จำนวน 13 ข้อ
3. ปัญหาด้านการประเมินผลการสอน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด รวม 3 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกระทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปSPSS (Statistical Oackage For Social Sciences) โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
 2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ตอบแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าร้อยละ
 3. วิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายข้อ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหา

4. การเปรียบเทียบระดับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวแปรทางเพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ T-test และเปรียบเทียบตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของสถิติจะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณโดยวิธีการของเชฟเฟ

5. สรุปปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์คำตอบในรูปแบบความถี่

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ในด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน สรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการเตรียมการสอน พบว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ครูผู้สอนวิชาการบัญชีมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คือ ครูผู้สอนได้รับมอบหมายภาระกิจอื่นนอกจากงานสอนจำนวนมาก จนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และการเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แหล่งการเรียนรู้วิชาการบัญชีในชุมชนที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการบัญชีที่เอื้อให้นักเรียนแสดงออกและมีความคิดอย่างสร้างสรรค์ ความเพียงพอของสื่อ อุปกรณ์การเรียนวิชาการบัญชี เช่น ตัวอย่างสมุดบัญชีต่าง ๆ การลงสมุดบัญชีในธุรกิจต่าง ๆ ต่อจำนวนนักเรียน การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาการบัญชี การเตรียมกิจกรรมการเรียนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียน กับครู กับบุคคลอื่น การจัดทำแผนการสอนวิชาการบัญชีและการปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ความเข้าใจในการจัดการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน จำนวนรายวิชาในสาขาบัญชีที่จะให้เด็กเรียนไม่เพียงพอ ความเพียงพอของจำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางลำดับ และ คือ ความเข้าใจหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาการบัญชีของครูผู้สอน ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับรายวิชาการบัญชีที่สอน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

1.2 ด้านการดำเนินการสอน พบว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการสอนโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการประเมินผลการสอน พบว่าพบว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทักษะในการจัดทำแผนพัฒนางานของผู้เรียนสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้วิชาการบัญชีของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การวัดผลและประเมินผลวิชาการบัญชี โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การวัดผลและประเมินผลจากการปฏิบัติงานกับนักเรียนจำนวนมาก ความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินผลที่หลากหลายของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ความสอดคล้องเครื่องมือวัดผลและประเมินผลกับกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการบัญชีที่กำหนดขึ้น การประเมินผลวิชาการบัญชี โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ความตระหนักในการประเมินผลงานของตนเองของผู้เรียนการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทุกขั้นตอน ความเข้าใจขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาการบัญชี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ และ การวัดผลและประเมินผลยังขาดการบันทึกการปฏิบัติที่ชัดเจนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. จากผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุในการทำงาน สถานภาพ และขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งเป็นยุคแห่งการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูผู้สอนเกิดการตื่นตัว รวมทั้งการที่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ปรับแนวคิดตนเองใหม่ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายที่จะถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีสุขตามแนวปฏิรูปการศึกษา (สำลี รักสุทธี, 2544) และยังเป็นการสนองตอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังสารที่กำหนดไว้ในหมวดที่ 1 ความมุ่งหมายและหลักการของการศึกษาที่ว่า “การศึกษามีความสำคัญสูงสุดและมีบทบาทต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ดังนั้น ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข” มาตรา 5 และสาระในหมวดที่ 4 แนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:28) จากที่กล่าวมาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ หากครูและผู้เรียนไม่เปลี่ยนบทบาทของตน ซึ่งยังมีครูจำนวนมากยังสอนแบบเดิม และผู้เรียนจำนวนมากก็ยังเคยชินกับการเป็นผู้รับฟัง รับความรู้ และจำความรู้ จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัญหาอยู่ในระดับมาก (ทิสนา แคมมณี, 2542:23-35)

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน และด้านการประเมินผลการสอน โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

2.1 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพศชายและเพศหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการปฏิรูปการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูผู้สอนวิชาการบัญชีแม้จะมีเพศต่างกันในการสอนที่แตกต่างกัน แต่ก็ได้รับการพัฒนาและอบรมความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเวลาเดียวกัน ทำให้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูที่มีเพศต่างกันไม่แตกต่างกัน ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตร กุลน้อย (2546:86) พบว่าครูธุรกิจเพศชายและเพศหญิง มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อายุต่ำกว่า 25 ปี , 25ปี – 35 ปี , 36 ปี – 45 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายในการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั้นได้มีการใช้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีอายุต่างกันจึงได้รับการพัฒนาความรู้ในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งได้เข้าฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตติพร สวัสดิ์กำจรพงษ์ (2546: 57) ซึ่งพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการศึกษารูปแบบในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในแหล่งความรู้ที่เหมือนกันในเวลาเดียวกัน ทั้งในปัจจุบันการศึกษาจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอย่างหลากหลายและทันสมัยทำให้ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้มีการพัฒนาความรู้ที่เท่าเทียมกัน ครูมีอิสระในการใช้สื่อการเรียนการสอน การอบรมพัฒนามูลค่าครูยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (นิราศ นิรันดร์. 2546:19) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ ลีอำนนท์กุล (2546: บทคัดย่อ) ที่พบว่า อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อายุในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี , 5ปี – 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการปฏิรูปการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูผู้สอนวิชาการบัญชีแม้จะมีอายุในการทำงานที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ ระดับปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตริตัน เจริญสุข (2545 : 105) พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานภาพโสด และ สมรส และหม้าย มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีสถานภาพต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน ด้านการดำเนินการสอนและด้านการประเมินผลการสอน ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลางสาธ พุ่มดอกไม้ (2546:บทคัดย่อ) พบว่าครูที่มีเพศแตกต่างกันมีปัญหาในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน มากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการสอน มากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นเพราะครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาด้านการเตรียมการมากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดกลางเป็นโรงเรียนที่พัฒนามาจากโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งทำให้มีปัญหาในเรื่องครูผู้สอนที่ไม่เพียงพอ เอกสาร ดำรา เกี่ยวกับวิชาการบัญชีที่ไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาการบัญชี ส่วนด้านการดำเนินการ ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านการดำเนินการมากกว่าครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จำนวนครูที่ไม่เพียงพอ สื่อและเอกสารที่ใช้ในการค้นคว้าที่ไม่เพียงพอ และความทันสมัยของ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร กลิ่นน้อย (2546:87) พบว่า ครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการ มากกว่าครูธุรกิจที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการเตรียมการสอน ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแก่ครูผู้สอนวิชาการบัญชี ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องมือ สื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชี จัดเตรียมแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย เพื่อให้ครูจะได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

มีการจัดอบรมและสัมมนาครูผู้สอนให้เกิดความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

ควรมีการจัดคาบสอนของครูผู้สอนโดยคำนึงถึงงานหรือภาระหน้าที่อื่นที่ครูต้องรับผิดชอบ เช่น งานประจำชั้น

รวมทั้งการจัดการอบรมถึงเทคนิคในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่สามารถวัดความรู้ได้อย่างเหมาะสมกับรายวิชา

2. ด้านการดำเนินการสอน ครูผู้สอนวิชาการบัญชีควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย บทบาทของครูผู้สอนจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นผู้วางแผน อำนวยความสะดวก และเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและกลุ่มโดยยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ และเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแนวทางที่นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ด้านการประเมินผลการสอน ครูผู้สอนวิชาการบัญชีควรดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดผลต้องครอบคลุมทุกด้าน โดยเน้นการวัดผลจากสภาพจริงจากการปฏิบัติการ จากผลงานของนักเรียน และเพิ่มสะสมผลงาน ซึ่งในการวัดผลและประเมินผลนอกจากครูจะเป็นผู้ประเมินแล้ว ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและสมาชิกในกลุ่ม ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทร่วมวัดผลและประเมินผลด้วย

4. จากคำถามแบบปลายเปิดที่ครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้แสดงความคิดเห็นและแนะนำเพิ่มเติม มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านการเตรียมการสอน เป็นประเด็นปัญหาที่มีการเสนอแนะมากที่สุด คือ ครูผู้สอนจะมีภาระหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการสอน ทำให้มีเวลาในการเตรียมการเรียนการสอนไม่เพียงพอ เนื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นต้องใช้เวลาเตรียมการสอนค่อนข้างมากและต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนควบคู่กันไป อีกทั้งข้อจำกัดของเวลาในการเรียนในแต่ละภาคเรียนที่จะต้องสอนเนื้อหาให้ได้ครบในเวลาที่กำหนด ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถวัดความรู้และความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตการศึกษา 11 คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ เท่านั้น ครั้งต่อไปควรศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้ทราบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในเขตการศึกษาอื่น

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. **“การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”**. วารสารการศึกษาปฐมวัย, 2544.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ดมันเพรสโปรดักส์ จำกัด, 2545.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. **พัฒนาการศึกษาแท้**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, มปป.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ :
- จิตติพร ศาสตร์คำจรงษ์. **การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของ คุรุ**
อนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินญาพนธ์ กศ.ม.(การศึกษา
ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.
- ชนาธิป พรกุล, ผศ.ดร. **แคล์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- ชุตีรัตน์ เจริญสุข. **ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันราช**
ภัฏหมู่บ้านจอมบึงตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.
- แดนสวรรค์ สุดทน. **การพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์. 2539.
- เต็มศักดิ์ กฤษณามระและวิไล วีระปรีช. **ทฤษฎีการบัญชี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2520.
- ทิสนา แยมมณี และ คณะ. **การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. วารสารครุศาสตร์. 26(1)
- ทิสนา แยมมณี. **14 วิธีการสอนสำหรับครูมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอรินัล พับลิเคชั่น จำกัด. 2543.
- เชียร พานิช. **4 MAT**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, 2544.
- น. สายน้ำ. **“แนวคิดและวิธีการการประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”**. วารสารร่วมขวัญ. 26(137), 2544.
- นิราศ นิรันดร์. **วิทยากร:การศึกษาไทยบนเส้นทางวิบากกรรม**. ปีที่102 ฉบับ3 ตุลาคม-ธันวาคม. 2546.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัง. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์**. ปีที่ 3 ฉบับ 2-3 พฤษภาคม-ธันวาคม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545(122).

ประเสริฐ ลีอานนท์กุล. **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์วิทยาลัยพณิชยการ
เซตุนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ.** สารานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2544.

ปรียาพร สุวรรณพันธ์. **การตัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษา ปีที่ 1 สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีทางการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม, 2542.

พวงรัตน์ เกษรแพทย์. **การวางแผนการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2544.

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. **การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีสตอรี่ไลน์.** กรุงเทพฯ : (มปท), 2542.

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน.** กรุงเทพฯ
บริษัท เดอะ มาสเตอร์ กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด, 2544.

มาลี ทักษะกรวงศ์. **ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรมที่มีต่อการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2541.

เมธากุล เกียรติกระจายและศิลปพร ศรีจันทเพชร. **ทฤษฎีการบัญชี.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบัญชีคณะบริหาร
ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน. 2543. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2538.

लगสาद पुढदकडुडु. **ปัญหาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
จังหวัดเพชรบุรี.** สารานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2546.

วิฒนาพร ระงับทุกข์. **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ : บริษัท แอด ที่ เพรส จำกัด,
2542.

วิฒนาพร ระงับทุกข์. **เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค, 2545.

วิชัย วงศ์ใหญ่. **กระบวนการค้นหาคำใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล.** กรุงเทพฯ : SR
Printing Limited Partorship : 2540.

วิไลวรรณ อ่ำคำสร้ง. **การเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับวิธีสอนแบบบรรยายที่มีผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาบัญชีห้างหุ้นส่วน.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2537.

- ศุภณี ธรรมปิติ. **ผลการใช้แผนการสอนแบบ 4MAT หน่วยการเรียนรู้เรื่องตัวเรา ที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา, กรมอาชีวศึกษา. **เครื่องมือประเมินผลวิชาชีพภาคปฏิบัติประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม.** เอกสาร โรเนียว. 2543.
- สมจิตร กลิ่นน้อย. **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี.** สารานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2546.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.** เชียงใหม่ : THE KNOWLEDGE CENTER, 2544.
- สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. **สรุปเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติ.** กรุงเทพฯ : สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.** กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2542.
- สำเนา ศรีบุญแก้ว. **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ใช้การวิเคราะห์ระบบกับศูนย์การเรียนรู้ที่ไม่ใช้การวิเคราะห์ระบบ.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2533.
- ลำลี รักสุทธิและคณะ. **เทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.** กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2544.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. **การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.
- สิริรัตน์ เทียมเสริวงศ์. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543.
- สุบิน ฌ อัมพร. **สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.** สารานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2545.
- หน่วย. ศิกยานิเทศก์. กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนารักษ์, 2543.

อภิญา เหมระ. *การจัดการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจ* สังกัด *กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543.

อรัย มูลคำและคณะ. *CHILD CENTER : STORYLINE METHOD : การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย จำกัด. 2542.

อรรถพล อนันตวรสกุล. *การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยกิจกรรม Storyline*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อาชีวศึกษา, กรม. *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมอาชีวศึกษา, 2538.

Brandes, Donna and Ginnis, Paul. *Proble Solving as Outcome and Method in Science Teaching Insights from to Years of Experience*. School Science and Mathematics. Boston : Edward. 1964.

Cronbach, Lee Joseph. *Essentlal of Psychological testing*. 3 ed New York : Harper and Row, 1970.

Duku, Ishmeal Adu-Mensah. *Let and Gropwth of the Cross-Cultural Leaener Centre*. Concept Functional Cu;tural Literacy, Uneversity of toronto. 1999.

Johnson, D.W. and Johnson F.P. *Joing Together Group Theory And Group Skills* . Boston : Allyn and Bacon, 1994.

Johnson,D.W. and Johnson,R.T. *Learning Together and Alone Needham Heights*. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1991.

Johnson,D.W. and Johnson,R.T. *Learning Together and Alone*. 2nd cd New Jersey : Prentice Hall, 1987.

Kagan, S. *Cooperative Learning*. San Juan Capistrano. 1994.

Lang,Itellmut R. *“Relationships between Teacher Change in Attitude toward Science and Some Professional Variables”*. Journal of Research in Sicence Teaching. 1977.

Marcy, P.D. Riscoll. *“Feaching”*. In Encyclopedia Americana. P.43. New York : Encyclopedia Americana. 1976.

McGroarty.M. *The Benefits of Cooperative Learning Arrangements in Second Language Instruction*. NABE Journal. 13(2). 1989.

Sharan, Shlomo and Shrane,Yeal. *Attitude and Attitude Change*. New york : Encyclopedia Americana. 1977.

Slavin, R.E. *Cooperative Learning and Cooperative School*. Education Leadership 45.
(November 1987).

Slavin, R.E. *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*. Englewood Cliff, NJ :
Prentice Hall. 1990.

Zhang, Fengju. *Learner Perception on Language Issues in Urban Adult Basic Education*. A Study
of Chinese Adult Esol Learners in Boston Community Learning Center. 1998.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เขตการศึกษา 11.

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ

สอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อสอบถามระดับปัญหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสอบถามรวม 3 ด้านได้แก่

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน จำนวน 13 ข้อ
2. ปัญหาการดำเนินการสอน จำนวน 13 ข้อ
3. ปัญหาการประเมินผลการสอน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดรวม 3 ด้าน

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน
 2. ปัญหาการดำเนินการสอน
 3. ปัญหาการประเมินผลการสอน
2. กรุณาตอบแบบสอบถามครบทุกข้ออย่างเต็มความสามารถ
 3. แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อทราบปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 4. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ และเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การรายงานผลการวิจัยกระทำเป็นส่วนรวม ซึ่งไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงใน () ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 25 ปี

() 25 ปี – 35 ปี

() 36 ปี – 45 ปี

() อายุ 45 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. อายุในการทำงาน

() น้อยกว่า 5 ปี

() 5 – 10 ปี

() มากกว่า 10 ปี

5. สถานภาพ

() โสด

() สมรสและหย่าร้าง

6. ขนาดของโรงเรียน

() โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักศึกษาไม่เกิน 499 คน

() โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักศึกษา 500 ถึง 1,499 คน

() โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักศึกษาตั้งแต่ 1,500 คน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เขตการศึกษา 11

คำชี้แจง แบบสอบถามปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถามโปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่องระดับของปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพความเป็นจริงของปัญหา ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

5 มากที่สุด หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

4 มาก หมายถึง มีปัญหามาก

3 ปานกลาง หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

2 น้อย หมายถึง มีปัญหาน้อย

1 น้อยที่สุด หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ปัญหาด้านการเตรียมการสอน</u> จำนวนรายวิชาในสาขาบัญชีที่จะให้เลือกรเรียนไม่เพียงพอ					
2	การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
3	แหล่งการเรียนรู้วิชาการบัญชีในชุมชนที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า					
4	ความเพียงพอของสื่อ อุปกรณ์การเรียนวิชาการบัญชี เช่น ตัวอย่างสมุดบัญชีต่าง ๆ การลงสมุดบัญชีในธุรกิจต่าง ๆ ต่อจำนวนนักเรียน					
5	ความเข้าใจในหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาการบัญชีของครูผู้สอน					
6	การจัดทำแผนการสอนวิชาการบัญชีและการปรับเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน					
7	การเตรียมกิจกรรมการเรียนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียน กับครู กับบุคคลอื่น ๆ					
8	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการบัญชีที่เอื้อให้นักเรียนแสดงออกและมีความคิดอย่างสร้างสรรค์					
9	การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้วิชาการบัญชี					
10	ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน					
11	ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ตรงกับรายวิชาการบัญชีที่สอน					
12	ความเพียงพอของจำนวนครูผู้สอนวิชาการบัญชี					
13	ครูผู้สอนได้รับมอบหมายภาระกิจอื่นนอกจากงานสอนจำนวนมากจนประสบปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการเตรียมการสอน					
14	<u>ปัญหาด้านการดำเนินการสอน</u> ความสามารถในการให้บริการด้านสื่อ อุปกรณ์แก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง					
15	ครูผู้สอนยังใช้การสอนวิชาการบัญชีแบบถ่ายทอดเนื้อหา ความรู้แก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง					

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16	ความพยายามในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามกิจกรรมที่ครูกำหนดให้นักเรียน					
17	ผู้เรียนคุ้นเคยกับวิธีการสอนวิชาการบัญชีแบบบรรยายจึงไม่พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง					
18	ผู้เรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นในการเรียนการสอนวิชาการบัญชี					
19	ความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน					
20	ความเพียงพอของจำนวนคาบเรียนในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
21	การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาในการเรียนวิชาการบัญชีตลอดเวลาเป็น					
22	ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันน้อย ทำให้ขาดความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม					
23	ผู้สอนวิชาการบัญชีมีความชำนาญในการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
24	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน					
25	ในกระบวนการเรียนการสอนมีเวลาจำกัด ส่งผลต่อให้คำอธิบาย แนะนำ ปรีกษา และแนะนำบทเรียน					
26	การทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างรอบคอบ ฝึกการสังเกต ปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อสรุปเป็นความรู้แก่ตนเอง					
27	<u>ปัญหาด้านการประเมินผลการสอน</u> ความรู้ ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอนวิชาการบัญชี					
28	ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินผลที่หลากหลายของครูผู้สอนวิชาการบัญชี					
29	ความเข้าใจขั้นตอนการวัดผลและประเมินผลของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนวิชาการบัญชี					

ข้อ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30	การวัดผลและประเมินผลวิชาการบัญชี โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
31	การประเมินผลวิชาการบัญชี โดยคำนึงถึงความแตกต่าง					
32	ความตระหนักในการประเมินผลงานของตนเองของผู้เรียน					
33	การวัดผลและประเมินผลยังขาดการบันทึกการปฏิบัติที่ชัดเจน					
34	การวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน					
35	ความสอดคล้องเครื่องมือวัดผลและประเมินผลกับกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการบัญชีที่กำหนดขึ้น					
36	ทักษะในการจัดทำแฟ้มพัฒนางานของผู้เรียนสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้วิชาการบัญชีของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง					
37	การวัดผลและประเมินผลจากการปฏิบัติงานกับนักเรียนจำนวนมาก					
38	การให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการบัญชีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่นอกเหนือจากข้อคำถามในตอนที่ 2

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน

.....

.....

2. ปัญหาด้านการดำเนินการสอน

.....

.....

3. ปัญหาด้านการประเมินผลการสอน

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ — สกุล

นางสาวพิริยาพร สุวรรณไตรย์

วัน เดือน ปีเกิด

14 มกราคม 2518

สถานที่เกิด

อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมุกดาหาร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

79 ถนนเทศบาล 7 อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

อาจารย์หมวดการตลาด โรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พัฒนศึกษา อำเภอมือง
จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร

พ.ศ. 2538

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค โรงเรียนพนิชยการเชียงใหม่

พ.ศ. 2540

ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2543

ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา

พ.ศ. 2547

การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2540

อาจารย์หมวดการตลาด โรงเรียนบัวใหญ่เทคโนโลยีพนิชยการ
อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา